

Jesenice dz

Novice

220050174, 7/8

COBISS

KNJIZNICA JESENICE

INTERNI INFORMACIJSKI ČASOPIS

NOVICE

števila 7-8, julij - avgust 2005

ACRONI

Poština plačana pri pošti 4270 JESENICE

OBČINSKA KNJIZNICA JESENICE

Trg Toneta Čufarja 4
4270 JESENICE

TISKOVINA

**ACRONI JE PREJEL
ZLATO PRIZNANJE
ZA NAJBOLJŠO
INOVACIJO NA
DRŽAVNI RAVNI**

KAZALO

stran 4

ACRONI JE PREJEL ZLATO PRIZNANJE ZA NAJBOLJŠO INOVACIJO NA DRŽAVNI RAVNI

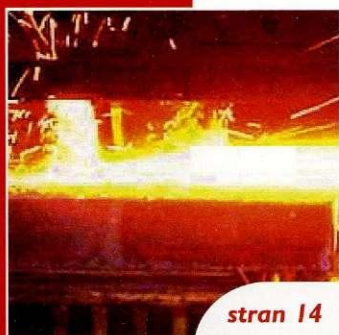
Gospodarska zbornica Slovenije s podeljevanjem priznanj najboljšim inovacijam na regionalni in državni ravni pomembno prispeva k promoviranju, pospeševanju in popularizaciji inovacijske dejavnosti v Sloveniji in s tem bistveno pomaga podjetjem pri učinkovitejši izrabi človeškega kapitala.

stran 9

OBISK PREDSTAVNIKOV AGENCIJE RS ZA OKOLJE V PC HLADNA PREDELAVA

Namen obiska Agencije za okolje, ki sta jo zastopala Romana Stare in Branislav Škrabanja, oziroma predmet ustne obravnave je bila ugotovitev skladnosti podatkov o napravah, bilanci in načrtu zmanjševanja hlapnih organskih spojin.

stran 14

ACRONI Z RAZVOJEM DUPLEX NERJAVNEGA JEKLA ŠIRI SVOJ PROIZVODNI PROGRAM

V skladu s strategijo ACRONIJA, da povečujemo delež izdelkov z višjo dodano vrednostjo, je bila v mesecu juniju izdelana prva šarža duplex nerjavnega jekla.

stran 16,17

NA NOVINARSKI KONFERENCI O POLLETNEM DOBIČKU TER NALOŽBAH

V prvih šestih mesecih letošnjega leta smo v ACRONIJU realizirali dobiček v višini 1,65 mlrd. SIT, kar je enkrat več od doseženega celoletnega dobička v letu 2004 v višini 814 mio. SIT in dobrih 60 odstotkov več od načrtovanega dobička 1,006 mlrd. v letu 2005.

stran 22,23

NAŠI ŠTIPENDISTI - ŠTUDENTJE NA OBISKU

4. julija smo organizirali srečanje z ACRONIJEVIMI štipendisti in ogled naše proizvodnje.

Novice
Interni informacijski časopis
ACRONI, d.o.o.

števila 7-8,
julij-avgust 2005

uredniški odbor:
Ljubo Osovnikar,
Polonca Marjanovič,
Lilijana Markež,
Nataša Karo,
Alenka Kosmač,
Barbara Habe Sintič

fotografije:
Tone Kelbl,
Lilijana Markež,
Barbara Habe Sintič,
arhiv Acroni,
arhiv Tiskarna
knjigoveznica Radovljica,

Uredništvo:
Acroni, d.o.o.
c. Borisa Kidriča 44
4270 Jesenice

oblikovanje in tisk:
Tiskarna knjigoveznica
Radovljica

Novice izhajajo enkrat
mesečno.

naklada: 2100

Znanje in ustvarjalnost, dva najpomembnejša atributa človeškega kapitala, sta v strateških dokumentih tudi na državni ravni (Strategija razvoja Slovenije in Akcijski načrt za uresničevanje lizbonske strategije v Sloveniji) opredeljena kot temeljni gibalni rasti in konkurenčnosti gospodarstva. Spremenjeni pogoji globalnega trga (večje zahteve kupcev, napredek znanosti, nove tehnologije, informacijska družba ...) so ustvarili nov poslovni svet, ki se mu morajo podjetja nenehno prilagajati in se nanj odzivati. Kar je bila včeraj še inovacija, je danes rutina, jutri pa bo preživeta stvar. Podjetje mora v teh zaostrenih

ju prenesli v področje izračunavanja nagrade. Sprejeli smo dejstvo, da so razvoj in raziskave, nakup nove tehnološke opreme, izdelkov ali storitev in tujega znanja, vlaganje v lastno znanje ter trženje novih izdelkov ključne aktivnosti inovacijske dejavnosti. Počasi ta spoznanja pronica v sleherni poro naše organizacijske kulture in v ACRONIJU se vedno bolj krepi inovativnosti prijazna klima. Čeprav na področju inovacij zaradi velikega vpliva na kulturo podjetja pripisujemo množičnosti večji pomen kot strokovni zahtevnosti, pa se lahko

TISTEGA, KI DANES DELA TAKO KOT VČERAJ, JUTRI NE BO VEČ

razmerah imeti jasno vizijo, kako usmeriti intelektualni potencial vseh zaposlenih v nenehno produciranje tako vrhunskih inovacij, ki so za podjetje strateškega pomena, kot manj odmevnih, pa za organizacijsko kulturo enako pomembnih stalnih izboljšav. Ker sta obe omenjeni vrsti inovacijskih dosežkov eden ključnih generatorjev razvoja, zanašanje na naključno rojevanje inovacijskih idej že davno ni dovolj. V luči tega spoznanja inovativna podjetja spodbujajo svoje zaposlene k aktivnemu sodelovanju v inovacijski dejavnosti in pridobivanju za to potrebnih znanj, saj se zavedajo, da je znanje edini proizvodni vir, ki se z uporabo ne troši, ampak se plemeniti. Inovacije so torej največja dodana vrednost podjetij. Zaskrbljujoče je, da je v Sloveniji le petina podjetij inovacijsko aktivna, kar nas uvršča med zadnje štiri države razširjene EU. Slovenija je majhno gospodarstvo in za svoj tehnološki preboj med razvitejše države EU potrebuje najvišjo kakovost izdelkov, procesov in storitev, ki so plod lastne inovativnosti. Isto velja v primerjavi s konkurenčnimi jeklarskimi podjetji tudi za ACRONI in gospodarski rezultati kažejo, da smo to pravočasno spoznali in se tudi ustrezno odzvali.

Vzpostavili smo sistem za spodbujanje inovacijske dejavnosti (SI)2, ki prav gotovo spada med najmoderneje v Sloveniji. Sistem ob osnovni predpostavki, da ima v njem pravico in dolžnost sodelovati sleherni zaposleni, temelji na konceptu neposrednega nadrejenega. Z vstopom v EU smo prevzeli definicijo, da je inovacija vsaka novost, ki podjetju prinaša korist, s čemer smo dokončno odpravili vprašanje službene dolžnosti in preseganja pričakovanih rezultatov, oziroma smo

pohvalimo z zelo odmevnimi rezultati na razpisih GZS. V treh letih, kar se je to tekmovanje iz zasavske regije razširilo tudi na državno raven, smo osvojili šest zlatih in šest srebrnih priznanj v gorenjski regiji, letos pa poleg tega še zlato priznanje v Ljubljani. S ponosom lahko povemo, da nas ti dosežki postavljajo na vrh slovenskih inovativnih podjetij. Še nekaj let nazaj smo na inovacije gledali izrazito skozi očala ekonomskih učinkov ter vpliva na varnost in zdravje pri delu. Pomembno mesto poleg teh dveh kriterijev se v luči sonaravnega razvoja vedno bolj izrazito pridružuje okoljevarstveni vidik. ACRONIJEVO zavezanost tej usmeritvi nazorno ilustrira podatek, da smo z dvema lani zaključenima investicijama na račun zaprtih hladilnih sistemov zmanjšali porabo tehnološke vode za več kot dva milijona kubičnih metrov. To pa je količina vode, ki predstavlja polovico akumulacije umetnega jezera HE Moste. Grehov, ki smo jih zagrešili v preteklosti, pa žal ne moremo popraviti čez noč.

Letošnje leto je za ACRONI poslovno prav gotovo najuspešnejše v vsej njegovi zgodovini. Pa vendar. Tisti, ki smo že dovolj dolgo v metalurški branži, vemo, da ta zgodba o uspehu ne more trajati v nedogled in da nas lahko že prihodnje leto presenetijo mnogo ostrejši pogoji poslovanja, v katerih se bomo prisiljeni boriti za golo preživetje. Kako huda bo strmina, po kateri bomo tedaj sestopali z že osvojenega vrha, bo odvisno od nas samih, od našega znanja in izkušenj ter inovativnosti in predanosti, s katero bomo ta človeški kapital pretvarjali v poslovne rezultate.

Avgust Novšak

ACRONI JE PREJEL ZLATO PRIZNANJE ZA NAJBOLJŠO INOVACIJO NA DRŽAVNI RAVNI

Gospodarska zbornica Slovenije s podeljevanjem priznanj najboljšim inovacijam na regionalni in državni ravni pomembno prispeva k promoviranju, pospeševanju in popularizaciji inovacijske dejavnosti v Sloveniji in s tem bistveno pomaga podjetjem pri učinkovitejši izrabi človeškega kapitala. V okviru te svoje dejavnosti je 4. julija podelila priznanja najboljšim inovacijam leta 2004 na nacionalni ravni. Podelitev priznanj najboljšim inovacijam je bila letos že tretja zapored na nacionalni ravni, podeljevanje priznanj najboljšim inovacijam na regionalni ravni pa se je začelo že pred osmimi leti na Območni zbornici GZS v Zasavju. Z leti so pristopile še druge območne zbornice GZS in tako je v letošnjem letu enajst (od trinajstih) območnih zbornic poslalo najboljše inovacije s svojega območja v finalni izbor.

Letos so bila najboljše ocenjenim inovacijam podeljena tri zlata priznanja GZS, poleg teh pa še tri zlata priznanja v posebnih kategorijah, in sicer: za vzorno sodelovanje z nosilci znanja doma in v tujini, za najboljšo inovacijo med malimi podjetji in za širok timski pristop pri razvoju prihodnjega temeljnega proizvodnega programa v vrhunskem kakovostnem razredu. Petčlanska komisija, ki jo je vodil Peter Fatur (Droga Kolinska d.d.), je izbirala med 35 inovacijami. Odločilni kriteriji so bili: inventivnost, inovativnost, tržna zanimivost in primernost okolju.

Zlata priznanja GZS:

- **ACRONI, d.o.o.** (inovatorja: Jožef Triplat in Darko Malovrh) - modernizacija VOD naprave za predelavo jekla,
- **Cetis, d.d.** (inovator: Milan Kerič) - CTiP izdelava intaglio plošče,
- **Gea Sol International, d.o.o.** (inovator: Aljoša Pajk) - modularni sistem za izrabo sončne energije za ogrevanje sanitarne vode.

Zlata priznanja GZS v posebnih kategorijah:

- širok timski pristop pri razvoju bodočega temeljnega proizvodnega programa v vrhunskem kakovostnem razredu: **Gorenje, d.d.** (inovatorji: Tea Dovšak, Vlado Bač, Gregor Kladnik, Valentin Borovnik, Berislav Bukovnik, Peter Groznik, Lidija Pritrznik, Edi Pocajt, Branko Mandelc, Milan Berglez, Bogomir Romih, Boris Jurkošek, Uroš Razdevšek, Andy Miklav, Milan Meža in Marko Kralj) - nova generacija hladilno zamrzovalnih aparatov širine 600,
- najboljša inovacija med malimi podjetji: **Izoelektro, d.o.o.** (inovatorji: Pungerčar Peter, Hrastnik Jože in Sterle Boris) - izvedba varne montaže srednje napetostnih daljnovodov s kompozitnimi izolatorji pri prehodu skozi gozd,
- vzorno sodelovanje z nosilci znanja doma in v tujini: **Kovinastroj Gastronom, d.d.** (inovatorja: doc. dr. Marjan Jenko in Tomaž Gruden) - razvoj aparata za kuhanje mehko kuhanih jajc - zlato jajce.

Kazalci, ki so prepričali komisijo, da je naši inovaciji podelila zlato priznanje:

Tehnologija:

- 15 % povečanje skupne proizvodnje,
- 70 % povečanje proizvodnje nerjavnih jekel,
- omogočen razvoj novih specialnih jekel in zlitin za posebne namene,
- povečanje produktivnosti naprave za 20 %.

Znižanje stroškov predelave - 275 milijonov tolarjev:

- zmanjšanje specifične porabe pare za 40 % - 125 milijonov tolarjev,
- zmanjšanje specifične porabe električne energije za 45 % - 54 milijonov tolarjev,
- zmanjšanje porabe tehnološke vode - 27 milijonov tolarjev,
- zmanjšanje onesnaževanja Save - 57,5 milijona tolarjev,
- stroški za emisijo CO₂ - 10,5 milijona tolarjev.

Tržni učinki:

- 20 % večja prodaja nerjavne debele pločevine v letu 2004,
- v letu 2005 načrtujemo 9,8 %, v letu 2006 pa 40 % povečanje prodaje teh jekel,
- 28 % večja prodaja dinamopločevine v letu 2004,
- BDV/zaposlenega v ACRONIJU se je v letu 2004 povečal na 31.229 □ (leta 2003 je znašal 26.705□).

Primernost okolju:

- zmanjšanje porabe tehnološke vode za 1,2 milijona m³ (70 %),
- zmanjšanje obremenjevanja reke Save (predvsem težke kovine) za 92,5 %,
- neposredno zmanjšanje emisij toplogrednih plinov na račun proizvodnje pare za 2200 ton na leto,
- posredno zmanjšanje emisij toplogrednih plinov na račun manjše porabe električne energije za 2700 ton na leto.

V nadaljevanju vam predstavljamo oba avtorja inovacije, Jožefa Triplata in Darka Malovrha, ter njune poglede na inovativno dejavnost v ACRONIJU.

Jožef Triplat, univ. dipl. inž. metalurgije

Maja 1980 se je kot pripravnik s fakulteto zaposlil v Raziskovalnem oddelku Železarne Jesenice, kjer je do marca 1991 opravljal dela raziskovalca. Delo je nadaljeval kot tehnolog procesa v Jeklarni Bela do konca januarja 2003, ko je bil imenovan za direktorja novoustanovljene službe za kakovost in razvoj. Iz bogato popisane kartoteke je razvidno, da se je skozi vso dobo dodatno izobraževal ter bil na praksi v ZRN za vakuumsko napravo. Njegove izkušnje na tem področju so nedvomno bogate.

Darko Malovrh, univ. dipl. inž. strojništva

Od leta 1979 do leta 2000 je bil zaposlen v Savi Kranj, najprej kot odgovorni projektant, nato dve leti kot vodja vzdrževanja Tovarne avtopnevmatike Sava Semperit. Potem je bil do odhoda iz Save glavni projektant in vodja projektne skupine, kjer je vodil in realiziral najzahtevnejše projekte. Pred prihodom v ACRONI je bil projektni vodja v podjetju Basing d.o.o., ki se ukvarja z inženiringom strojno metalurških naprav in računalniškimi sistemi. Tudi tam je bil projektni vodja nekaj velikih projektov, med njimi tudi za ACRONI. V ACRONIJU je prevzel odgovorno delovno mesto vodje vzdrževanja v PC Vroča predelava, trenutno pa je pomočnik direktorja PC za proizvodnjo.

Kako se počutita kot prejemnika nagrade? Kaj vama osebno pomeni, da je ACRONI prejel tako visoko priznanje?

Jožef Triplat: »Vsekakor so občutki prijetni. 20 let je minilo, odkar smo v Železarni Jesenice postavili prvo vakuumsko napravo (v stari jeklarni), razvili svojo tehnologijo proizvodnje jekel za elektro pločevine (prvi v Evropi in drugi na svetu - dva meseca pred nami je jeklarna Acesita v Braziliji začela z enako proizvodnjo). Začela se je tudi uspešna proizvodnja nerjavnih jekel in specialnih jekel. Pridobivali smo znanje in izkušnje, ki smo jih prvič uporabili pri gradnji nove jeklarne in sedaj pri modernizaciji naprave VOD. Vloženega je bilo veliko truda, volje, prizadevanj, znanja ... S podelitvijo priznanja se zadeva nekako zaokrožuje in izpolni.

Za ACRONI je pomen nagrade priznanje v smislu potrditve pravilnosti usmeritve razvoja ter potrditev, da je »črno« obdobje za jeklarstvo mimo. Jeklarstvo se uveljavlja kot perspektivna gospodarska panoga z visoko mero moderne tehnologije, ki sloni na znanju in stalnem razvoju v smislu izdelkov, tehnologije, opreme, skrbi za okolje, skrbi za zaposlene in krajane.«

Darko Malovrh: »Prav gotovo je nagrada priznanje za vsa prizadevanja, napore in strokovno znanje, ki sem jih vložil v realizacijo projekta. Pomembno pa se mi zdi poudariti tudi vlogo in prispevek vseh sodelavcev, ki so bili člani projektne tima, in sodelavcev VOD, ki z napravo strokovno in vestno upravljajo, ter dosegajo zastavljene cilje. Ker pa je realizacija tako pomembnega projekta del vizije in strategije podjetja ki jo realizira najožje vodstvo podjetja, je povsem pravilno, da je priznanje dobil tudi ACRONI.«

Vakumiranje jekla.

Oba imata bogate izkušnje pri vodenju zahtevnih projektov. Kako gledata na profesionalno inovacijsko dejavnost?

Jožef Triplat: »Menim, da je tak pristop ustrezen, korekten in koristen. Če nekomu samo zaradi funkcije (vodilne), ki jo opravlja, ni priznana možnost pokazati svoje ideje, prizadevanja, rezultate tudi širše, to deluje nanj nestimulativno, moreče, vzbuja nezainteresiranost in nezaupanje.«

Darko Malovrh: »Pri vodenju zahtevnih projektov je potrebno veliko znanja, predanosti, fleksibilnosti in tudi inovativnosti, da se projekt udejani v vseh elementih v pričakovanih okvirih. V velikih projektih nastopa cela množica izvajalcev, tehnike, dokumentacije, želja, posebnosti in raznih težav, da je potrebno zares veliko znanja in izkušenj, da vse to deluje harmonično in usmerjeno. To nam je pri projektu VOD kar dobro uspevalo.

Za profesionalno inovativno dejavnost so mnenja in pristopi zelo različni, tako pri nas kot po svetu. Vendar pa je že pri rednem opravljanju dela največkrat potrebna inovativnost, ker je rutinsko opravljanje nalog le v primerih preprostih del. Višja, kot je organizacijska raven posameznega delovnega mesta, več je odločitev in ukrepov, ki so posledica inovativnosti in inspiracije.«

In na spontano inovacijsko dejavnost?

Jožef Triplat: »Nedvomno jo je nujno treba spodbujati, negovati in omogočati njeno širitev. V množici koristnih predlogov je veliko tudi zelo dobrih in kakovostnih, vse skupaj pa spodbudi napredek in izboljšanje razmer.«

Darko Malovrh: »V ACRONIJU je to kar dober in vzpodbuden primer »dobre prakse« na tem področju. Pomembno je vključiti širok krog zaposlenih in vse znanje v procese dela.«

Koliko inovacij sta že prijavila?

Jožef Triplat: »Z inovacijsko dejavnostjo sem začel že kmalu po letu 1980; do danes pa sem prijavil skupaj z različnimi soavtorji - mislim da - 10 inovacij. Seveda je ta zadnja najbolj žlahtna, saj gre za inovacijo na nacionalni ravni.«

Darko Malovrh: »Doslej nisem bil preveč »prizadeven« na področju prijavljanja inovacij. Izvedli pa smo jih kar precej, nekaj sam, nekaj pa s sodelavci. Že samo delovno mesto – prej vodja vzdrževanja, sedaj pomočnik direktorja za proizvodnjo, me silijo k neprestanemu razmišljanju o izboljšavah in inovacijah, ter implementaciji le-teh.«

Nam lahko na kratko opišete tehnološki postopek vakuumiranja pred in po zaključenem projektu?

Jožef Triplat: »Sam tehnološki postopek kot postopek se ni bistveno spremenil, saj se tudi ne more. Velike spremembe pa so narejene v smislu produktivnosti, vpliva na okolje, porabe energije, možnost izdelave novih specialnih vrst jekel, avtomatizacije procesa, humanizacije dela ...«

Darko Malovrh: »Ali na kratko: dana je možnost za povečanje obsega proizvodnje, znižanja vseh porab in optimalno vodenje procesov.«

Kdo je še aktivno sodeloval pri projektu?

Jožef Triplat: »Kot sem že omenil, je zgodba dolga 20 let. 20 let dela, izkušenj, spoznaj, sodelovanja s sodelavci z več področij; tehnologija, proizvodnja, vzdrževanje, razvoj ... Pomembno je dolgoletno tesno sodelovanje z nemškim podjetjem Demag oziroma sedaj SMS, ko smo v jeklarni ACRONI izobraževali ljudi iz mnogih dežel in se pri tem veliko naučili tudi sami.

Tudi ko smo pripravili vsebino projekta, je bilo odločilno tako pridobljeno znanje.«

Darko Malovrh: »Aktivno so sodelovali zunanji izvajalci, sodelavci iz ACRONIJA in sodelavci Jeklarne, ki so se še posebej trudili v času izvajanja projekta, ker je proizvodnja v tem času normalno tekla, dela na projektu pa ravno tako. Bili je potrebno kar veliko potrpljenja in naporov prav vseh.«

Kaj vas je najbolj motilo med potekom projekta »Modernizacija naprave VOD«?

Jožef Triplat: »Pri izvedbi tako obsežnih projektov so vedno tudi neprijetne in nepredvidljive dogodivščine. To je del projekta. Nedvomno se z vsakim projektom nekaj novega naučiš, tako da se kasneje tem napakam skušaš izogniti. Moti me, da določeni manjši segmenti projekta niso še izpeljani do konca. Niso odločilni za uspešen potek proizvodnje, njihov vpliv pa vsekakor ni zanemarljiv.«

Darko Malovrh: »Na motnje v času izvajanja ne misliš preveč, ker jih je treba sproti odpravljati, da projekt nemoteno teče. Bilo pa jih je nekaj.«

So bila tudi prijetna presenečanja?

Jožef Triplat: »Da, vendar jih ni bilo veliko, ker so bila pričakovanja zelo velika in smo bili pogosto deležni bolj kritizerskih kot kritičnih ocen. Morda se sliši malo ironično, vendar je največje prijetno presenečenje to inovacijsko priznanje.«

Darko Malovrh: »Prijetno presenečenje je, ko se po težkem delovnem dnevu, ko vsi zaprašeni in utrujeni sodelavci sedejo h kavi za »adijo do jutri«, vidiš iskricke zadovoljstva v očeh in kakšno razposajeno šalo, kljub utrujenosti. Seveda pa je prijetno presenečenje tudi priznanje, ki smo ga prejeli, midva z Jožefom in posredno prav vsi sodelavci.«

Stara in nova naprava VOD.

Kako sta uskladila tehnološko in tehnično področje razvoja?

Jožef Triplat: »Moje delo je bila priprava projekta, definiranja njegove vsebine do podpisa pogodbe in pomoč v fazi postavitve, za katero je bil zadolžen Darko. Uskladitev je stvar ljudi oziroma načina razmišljanja. Moram reči, da ni bilo nobenih težav med nama, in še naprej zelo dobro sodelujeva ter upam, da bova še na drugih projektih.«

Darko Malovrh: »Če je pripravljenost - in ta je vedno bila, usklajevanje ni posebej težko.«

Kaj je izrazilo plod lastnega razvoja?

Jožef Triplat: »Plod lastnega razvoja je sama vsebinska zasnova projekta (naprave) z upoštevanjem različnih kriterijev:

- izpolniti cilje projekta (že navedeni),
- omogočiti nadaljnjo širitev oz. razvojne možnosti jeklarne in ACRONIJA kot celote (novi projekti in tehnologije, ki se že poznane, in tiste, ki se še razvijajo, ne smejo biti ovirane zaradi izvedbe VOD projekta),
- izbrati in postaviti tako opremo, ki zagotavlja, da smo podjetje z najboljšo in vrhunsko VOD tehnologijo na svetu.«

Darko Malovrh: »Moj delež pri tem projektu je bilo predvsem iskanje najustreznejših rešitev za zagotavljanje zadostnih količin energijskih medijev, predelavo odprtih vodnih hladilnih sistemov v zaprte sisteme ter iskanju možnosti za vgradnje nove opreme na obstoječi lokaciji in vgradnja vseh vrst novih strojnih in elektro instalacij v obstoječe sisteme.«

Ali bomo ta »know-how« tudi tržili?

Jožef Triplat: »S trženjem »know-how« in znanja smo se ukvarjali tudi že pred realizacijo projekta. Leta 1995 smo prenesli »know-how« izdelave nerjavnih jekel v Korejsko podjetje KIA, šolali smo okrog 20 različnih skupin strokovnjakov s celega sveta in sami sodelovali pri zagonu naprav in proizvodnje na več projektih.

Z zaključkom projekta smo postali na tem področju dodatno zanimivi, tako da imamo že sklenjeno sodelovanje z družbo SMS (projekt prenosa »know-how«), s podjetjem VAI se pa o tem zelo konkretno dogovarjamo.«

Kako sta uskladila svoje redno delo z delom na projektu?

Jožef Triplat: »Potruditi se je treba in potrpeti, pa nekako gre.«

Darko Malovrh: »Usklajevanje rednega dela z delom na projektu je potekalo v glavnem na usklajevanju z 'delovanjem doma', ker sva kar precej časa prebila v službi. Nekaj dela so prevzeli sodelavci, glavnina pa je ostala nama.«

Kakšno je vajino mnenje o praksi v tujini, drugem podjetju?

Jožef Triplat: »Vsak obisk v drugem podjetju je koristen. Posebno če ni samo formalnega značaja, pač pa strokovnega. Sam sem bil v precej tujih podjetjih (jeklarnah), kjer sem sodeloval tudi aktivno in moram reči, da brez teh izkušenj moj pogled ter vizija nikakor ne bi bila enaka. Predvsem oceniš sebe kaj si, kdo si, kaj zmoreš, pridobiš samozaupanje ...«

Darko Malovrh: »Vsako znanje in novo vedenje je dobrodošlo. Nikoli znanja ni dovolj in zakaj bi ne prenašali dobre prakse na lastno 'dvorišče'? Kar dosti pozornosti posvečamo temu področju in kar tekoče spremljamo dogajanje in novosti v metalurgiji.«

Ali aktivno sodelujeta tudi pri projektu »Optimizacija dela VOD« in kakšno je vajino mnenje o takšnih pristopih?

Jožef Triplat: »Občasno. Menim, da je pristop pravilen, saj je možno rešiti težave samo tako, da se vse ljudi, ki so dnevno prisotni na napravi in poznajo problematiko, nujno vključi v reševanje le-te. Treba jim je prisluhniti, upoštevati njihovo mnenje. Tega je še premalo. Pogosto je premalo 'feed-backa'.«

Darko Malovrh: »Pri projektu 'Optimizacija VOD' sodelujem posredno. Redno spremljam in sem seznanjen s potekom dela. Pomemben se mi zdi pristop, ki vključuje prav vsakega sodelavca na VOD, vzpodbuden pa je tudi odziv in rezultati. Timski pristop, tekmovalnost, podrobno spremljanje parametrov dela in predvsem aktiviranje potencialov kaže na pomemben dosežek. To kažejo že proizvodni rezultati in število realiziranih predlogov za izboljšave. Take pristope bi bilo smotrno uvajati v vsa okolja.«

Priznanje krasi veliko sejno sobo.

Kakšni so vajini načrti na področju razvoja?

Jožef Triplat: »Biti odgovoren za področje kakovosti in razvoja samo po sebi narekuje jasno razčlenitev nalog, vizije in poti, po kateri se bo podjetje razvijalo. Stvar je zelo kompleksna in zahtevna, posebno še v pogojih hitro spreminjajočega se gospodarstva, hude konkurence, neprestanega izpopolnjevanja, sledenja napredku, trgu, tehnologiji ...

Na teh izhodiščih je oblikovana temeljna vizija podjetja. Na koncu koncev je skupni imenovalac razvojne vizije pogojen z znanjem, to je z usposobljenimi, motiviranimi ljudmi, ki se zavedajo nalog, ki se postavljajo za prihodnost; izvajajo in realizirajo pa se sedaj – v tem trenutku. Prihodnost pride potem sama. Hočem reči, da brez ustreznih kadrov, dobrih in pridnih ljudi ne bo šlo, se predvideni načrti ne bodo izpolnili.«

Darko Malovrh: »V današnjem času, ko je razvoj tehnologij in tehnike tako zelo hiter, človek preprosto 'zarjavi', obstane in ni konkurenčen, če ne sledi dogajanjem. Tako si želim, da bodo pogoji za pridobivanje novih znanj podobni ali boljši od dosedanjih. Z lastnim razvojem pa nujno sledi tudi razvoj naprav in tehnologij, ki je nujen v konkurenčnem boju na svetovnem trgu jekla. Do sedaj smo bili uspešni in naredili bomo vse, da se na teh pozicijah še utrdimmo!«

Obema hvala za odgovore!

CILJI:

- Postati drugi največji evropski proizvajalec debele nerjavne pločevine (30% tržni delež).
- Razširiti obstoječe in razviti nove vrste visokotrdnih jekel ter jekla za poboljšanje.
- Razviti nove specialne materiale za posebne namene uporabe (posebne vrste nerjavnih in visokolegiranih materialov in zlitin) z visoko dodano vrednostjo.
- Postati največji regionalni proizvajalec jekla za elektro pločevine (elektro pogonski agregati).
- Biti tržno in razvoju prilagodljivo podjetje.

VIZIJA NASLEDNJIH RAZVOJNIH KORAKOV:

- Povečati proizvodnjo in razviti nove vrste visokotrdnih jekel, jekel za poboljšanje.
- Na področju nerjavnih jekel razširiti paleto dupleks jekel in superaustenitnih jekel, nadaljevati razvoj jekel za katalizatorje za velike bencinske motorje, razviti nove vrste specialnih nerjavnih jekel.
- Trgu ponuditi visokolegirano korozijsko obstojno konstrukcijsko jeklo s karakteristikami nerjavnega jekla.
- Posodobiti opremo in omogočiti proizvodnjo določenega asortimana ploščatih ordnih jekel.
- Trgu prilagoditi strukturo jekel za elektro pločevine v smislu donosnosti in razviti nove vrste jekel za elektro pločevine (npr. Orientirane elektro pločevine).
- Z ustreznim investiranjem in posodobitvijo proizvodnih zmogljivosti postati konkurenčen na segmentih, kjer smo šibki (širši trakovi, večja paleta dimenzijskega asortimana).

POPSIJEV KOTIČEK

Kemiki so se skoraj izenačili s Kranjskimi čebelicami

Pričakovali bi, da bo čas dopustov pustil sledi tudi na inovacijski dejavnosti, pa so nas inovatorji prijetno presenetili. Skoraj za eno tretjino so presegli število prijav iz preteklega meseca, pa tudi število aktivnih delovnih skupin se je več kot podvojilo. Z najmanj dvema predlogoma se v obdobju od 18. 6. do 12. 7. lahko pohvali dvanajst

sodelavcev, takih s po enim pa je še trinajst. Od osemindesetih izboljšav jih je trinajst rezultat organiziranih aktivnosti na projektu »Optimizacija dela VOD«. S skupaj sto dvema predlogoma ali 4,1 na člana so Kemiki praktično ujeli Kranjske čebelice, ki pa z osemindesetimi (4,2 na člana) še vedno vztrajajo na vrhu lestvice učinkovitosti delovnih skupin.

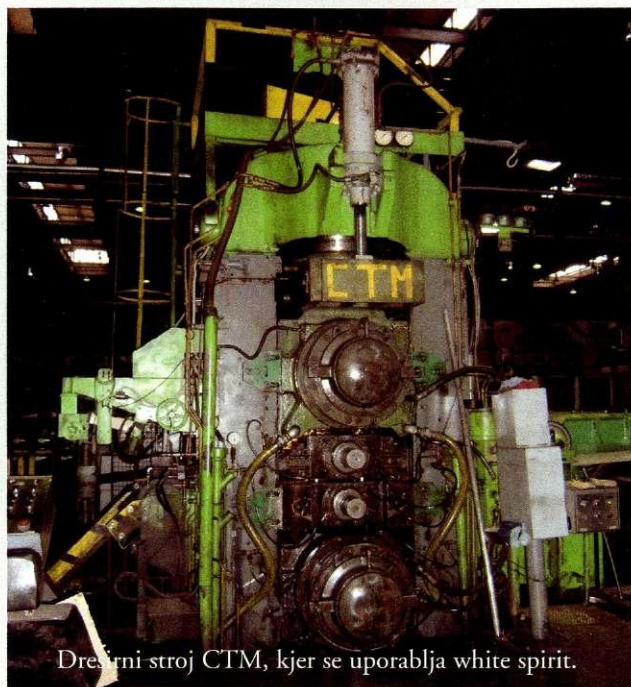

Avtor	Predlogov
Legat Joža	4
Repe Renata	4
Sodja Bojana	4
Trako Nuraga	4
Horozovič Suljo	3
Hrovat Milan	3
Novak Miloš	3
Glogovšek Jožef	2
Klemenc Zvone	2
Koprivec Borut	2
Tomšič Danilo	2
Ambrožič Boštjan	2

Delovna skupina	Predlogov
Kemiki	23
Kranjske čebelice	7
Dnina 2	4
Nepredvidljivi	4
Škarje 52	3
Vzdržljivci	3
Lužilnica PDP	2
Forum 7	1
Zvezde PC	1

OBISK PREDSTAVNIKOV AGENCIJE RS ZA OKOLJE V PC HLADNA PREDELAVA

7. julija je na podlagi razpisa oziroma zahteve Ministrstva za okolje in prostor, Agencije RS za okolje, v PC Hladna predelava potekala ustna obravnava v postopku potrditve načrta zmanjševanja emisij hlapnih organskih spojin na podlagi 12. člena Uredbe o emisiji hlapnih organskih spojin iz naprav, ki uporabljajo organska topila (Uradni list RS, št. 46/02, 41/04).

Destilni stroj CTM, kjer se uporablja white spirit.

Leta 2002 je na podlagi evropske direktive 1999/13/ES stopila v veljavo Uredba o emisiji hlapnih organskih snovi iz naprav, ki uporabljajo organska topila (Uredba HOS). Hlapna organska snov (HOS) je organska spojina s parnim tlakom, višjim od 0,01 kPa pri 20 °C ali spojina z ustrezno hlapnostjo pri določenih pogojih uporabe.

Namen uredbe HOS je zmanjšati emisije hlapnih organskih snovi v zrak iz industrijskih obratov, ki uporabljajo topila v svojih dejavnostih, saj le-te pospešujejo tvorbo prizemnega ozona v prisotnosti dušikovih oksidov (NOx) in sončne svetlobe. Prizemni ozon je agresiven proti živemu tkivu in torej nevaren za zdravje ljudi in okolje. Nekatere hlapne organske spojine se obravnavajo tudi kot toplogredni plini in vplivajo na podnebje na Zemlji.

Po podatkih Agencije RS za okolje je v Sloveniji 143 zavezancev Uredbe HOS, med njimi tudi ACRONI.

Uredba HOS opredeljuje 19 različnih dejavnosti, ki uporabljajo hlapne organske snovi. Tri dejavnosti, ki so

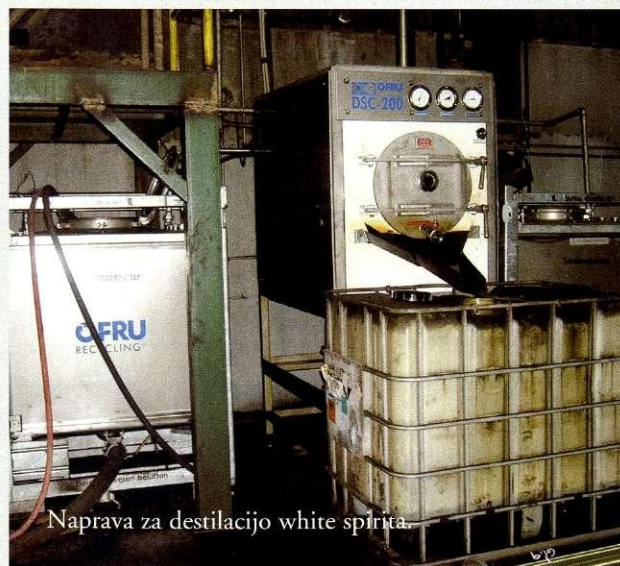
naštete v Prilogi 1 omenjene uredbe, opravlja tudi ACRONI, in sicer:

- čiščenje površin materialov ali proizvodov,
- površinska zaščita kovinskih kolobarjev in
- površinska zaščita drugih kovinskih in plastičnih površin.

Kot izvajalci dejavnosti, kjer uporabljamo HOS, smo dolžni vsako leto prijaviti Agenciji za okolje količino porabljenih snovi za vsako napravo posebej. Prijava naprave obsega tudi izračun bilance topil za ugotavljanje emisij.

Če je pri izvajanju dejavnosti poraba hlapnih organskih spojin večja od pragov, določenih v Prilogi 2 Uredbe HOS, velja za napravo, ki izvaja to dejavnost, Uredba HOS. To pomeni, da je treba zagotavljati izpolnjevanje zahtev te uredbe glede mejnih vrednosti emisij, oziroma se je treba do oktobra 2007 prilagoditi zahtevam Uredbe HOS.

Namen obiska Agencije za okolje, ki sta jo zastopala Romana Stare in Branislav Škrabjanja, oziroma predmet ustne obravnave je bila ugotovitev skladnosti podatkov

Naprava za destilacijo white spirita.

Sežigalnica emisij organskih snovi na liniji CRNO.

o napravah, bilanci in načrtu zmanjševanja hlapnih organskih spojin. Poleg predstavnikov Agencije za okolje se je ustne obravnave udeležila tudi predstavnica Inšpektorata RS za okolje in prostor Ana Kelbl. Pred ustno obravnavo smo zaradi skladnosti podatkov o napravah z dejanskim stanjem opravili ogled naprave za dresiranje CTM in naprave za lakiranje pločevine na liniji CRNO. Ugotovljeno je bilo, da je na napravi za lakiranje CRNO, ki uporablja lake z vsebnostjo približno 5-10 % hlapnih organskih snovi, poraba HOS pod najmanjšo letno porabo, ki je določena v Prilogi 2 uredbe HOS in se za to napravo zahteva samo vsakoletna prijava naprave oziroma pri morebitni spremembi porabe organskih topil, ki bi imela za posledico povečanje porabe topil nad najmanjšo letno porabo, določeno v Prilogi 2, takojšnja prijava na Agencijo za okolje. Glede naprave za dresiranje CTM, ki uporablja white spirit, je poraba topila nad pragom najmanjše porabe organskih topil, ki je določen v Prilogi 2 uredbe HOS, zato moramo ponovno preučiti vse tehnološke možnosti zmanjšanja porabe organskih topil oziroma preučiti različne možnosti prilagoditve zahtevam uredbe HOS in dopolniti načrt zmanjševanja porabe organskih topil do 20. oktobra letos.

Alenka Rožič

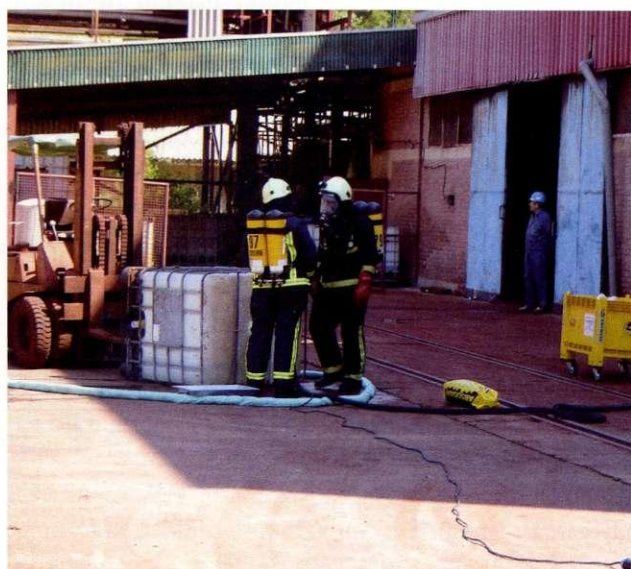
Vaja - Razlitje HF kisline pred Regeneracijo v PC HP

V četrtek, 14. julija 2005, je bila izvedena vaja razlitja HF kisline na dvorišču Regeneracije v PC Hladna predelava. Vaja je bila izvedena v sklopu praktičnega usposabljanja v primeru razlitja nevarne snovi za zaposlene v sektorju Priprava in luženje, udeležilo pa se jo je 46 delavcev. V vaji so sodelovali gasilci iz GARS Jesenice, zdravnik iz ZD Jesenice ter njihovo osebje. Vaja je potekala po predvidenem scenariju, ki so ga sestavili Milan Dubrovac, Anton Ravnik, Franc Pintar in Jure Vindiš. Po zaključku vaje je bilo izvedeno še predavanje o nevarnih snoveh in prvi pomoči. Predavala sta Milan Dubrovac in dr. Jensterle.

Jure Vindiš

Priprava na posredovanje

Prečrpavanje kisline iz poškodovanega zabojnika

Ožje poslovodstvo ACRONIJA se je sestalo s civilno iniciativo

11. julija se je ožje poslovodstvo ACRONIJA pogovarjalo s predstavniki civilne iniciative Koroška Bela. Povod za sestanek je bilo pismo civilne iniciative krajanom ter ACRONIJEV odgovor, ki je bil objavljen tudi v prejšnji številki Novic. Organizatorja sestanka sta bila sindikat SKEI in sindikat Neodvisnost.

Uvodoma je glavni direktor predstavil poslovanje ACRONIJA v zadnjem času. Poudaril je, da le dobro poslovanje omogoča tudi vlaganja v projekte, ki bodo odpravili moteče prашenje in hrup, oziroma se bodo po njihovem zaključku emisije in imisije gibale v dovoljenih mejah. Poudaril je tudi, da že sedaj meritve, ki jih izvajajo pooblaščen zavodi, ne kažejo prekoračitev. Povečano prашenje je v bližnji okolici jeklarne. Krajanom je predstavil tudi načrtovane ekološke naložbe v prihodnjih letih ter pri tem poudaril, da le-te pomenijo za podjetje obremenitev, ker se finančno ne povrnejo tako kot naložbe v proizvodne procese. Poleg tega je ACRONI zavezanec IPPC direktive, ki ga zavezuje, da bo moral upoštevati zahteve, predpisane v evropskih zakonih. Zato bo moral do leta 2010 svojo tehnologijo prilagoditi zahtevam BAT tehnologij, s čimer se bomo glede okoljskih zahtev izenačili z razvitimi evropskimi državami.

Civilna iniciativa ugotavlja, da ne upoštevamo odločbe inšpektorice za okolje, v kateri je jasno zapisano, da moramo ustaviti proizvodnjo v primeru prekomernega onesnaževanja. Moti jih predvsem prah, ki se vali iz Jeklarne, ter izpusti železovega oksida iz regeneracije. Poudarili so, da je nesprejemljivo, da morajo s telefonskimi klici opozarjati na prekomerno onesnaževanje in hrup ter da to kaže na tehnološko nedisciplino. Po intervenciji se vedno stanje izboljša, a ne za dolgo časa, kar kaže, da nimamo nadzora nad lastno proizvodnjo. Učinkov po rekonstrukciji odpraševalne naprave, ki je bila zaključena leta 2002, ni – prашenje in hrup se nista zmanjšala, protihrupna komora se ne zapira. Do

Utrinek s sestanka.

prašenja prihaja tudi na haldi, z žlindro zasipamo Savo. Vse to znižuje kredibilnost ACRONIJA.

Poslovodstvo jim je poskušalo razložiti, da v takšni industriji, kot je ACRONI, prihaja do nepredvidenih dogodkov, kot so različne okvare. Naš cilj je, da jih čim prej odpravimo in vzpostavimo normalno stanje. Po zaključeni prvi fazi projekta nove odpraševalne naprave se bo stanje bistveno izboljšalo. V prehodnem obdobju pa bo potrebno nekoliko strpnosti na obeh straneh. Potekajo tudi aktivnosti za ureditev brežine reke Save, vendar pa je ta projekt vezan na doinštalacijo HE Moste. Aktivno se rešuje tudi problematika odlaganja žlindre. Zaradi neupoštevanja navodil smo odpovedali pogodbo sedanjemu izvajalcu. Poleg tega je pri vseh nadaljnjih naložbah – tudi v posodobitev proizvodnje – upoštevan okoljski vidik.

Civilna iniciativa je poudarila, da bodo še naprej budno spremljali dogajanja ter nas opozarjali na nepravilnosti. Njihov cilj je, da se v kraju, predvsem pa krajanom izboljšajo bivalni pogoji. Upajo, da bo takšnih posredovanj v prihodnosti vedno manj.

Poslovodstvo ACRONIJA jih je povabilo na sestanek, ki ga bomo organizirali predvidoma v septembru. Takrat jih bomo seznanili z rezultati že začelih aktivnosti ter jim razkazali proizvodnjo.

I.m.

Predstavniki civilne iniciative na sestanku v Acroniju.

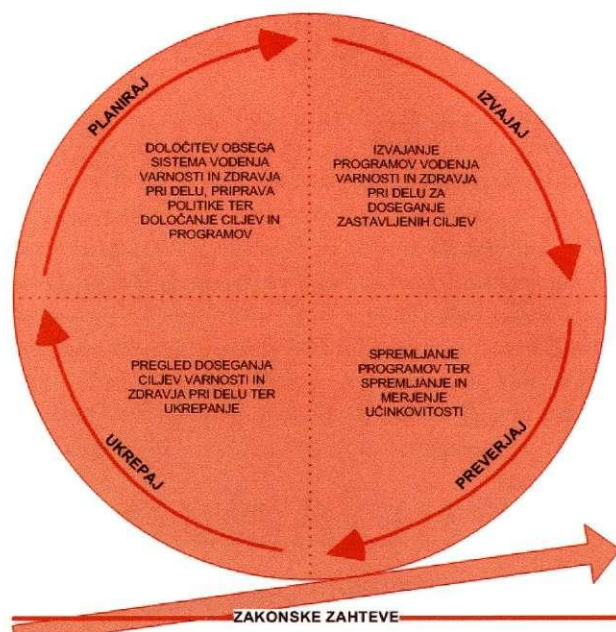
OHSAS 18001 - SISTEM VODENJA VARNOSTI IN ZDRAVJA PRI DELU

Zaposleni smo najpomembnejši del vsake organizacije, zato je zelo pomembno, kako se med izvajanjem delovnih operacij telesno in duševno počutimo. Delo ima lahko pozitiven ali negativen vpliv na zdravje. Če človek opravlja delo, ki ga veseli in v katerem vidi uresničitev svojega poslanstva, pri tem pa ni pretirano izpostavljen škodljivim dejavnikom, lahko njegovo zdravje ostane trdno ali se celo izboljša.

Vsem je že zelo dobro znana ocena tveganja z izjavo o varnosti, ki jo je podpisal glavni direktor in je bila v našem podjetju izdelana in sprejeta konec leta 2001. Takrat je bil to velik napredek k zagotavljanju večje varnosti ter zdravja zaposlenih, vendar se je kmalu pojavilo vprašanje, kako naprej. Oceno tveganja je potrebno nadgraditi s celostnim sistemom, ki bo reševal kompleksno problematiko, kakršna je varnost in zdravje pri delu. Tu nam priskoči na pomoč mednarodni sistem vodenja varnosti in zdravja pri delu OHSAS (Occupational Health and Safety Assessment Specification).

Sistem vodenja varnosti in zdravja pri delu daje poudarek predvsem na preventivnem delovanju, ki zmanjšuje ali odpravlja tveganje nezgod. Hkrati predpisuje redne aktivnosti, s katerimi spremljamo celovitost vodenja varnosti in zdravja pri delu. Stroški za tovrstne ukrepe so nižji od stroškov zaradi poškodb in nezgod delavcev na delovnem mestu. Izgube delovnih ur, poklicne bolezni, odškodninski zahtevki in invalidnine lahko podjetju povzročijo velike stroške, ki so v konkurenčnem okolju lahko odločilni za preživetje na trgu. Najbolj smotrni motiv za uvedbo OHSAS 18001 v podjetje je zadovoljstvo in z njim povezana

učinkovitost zaposlenih, seveda pa ne smemo zanemariti zakonodaje, etičnih in ekonomskih razlogov. S tem dosežemo manjše število delovnih nezgod, zmanjšanje izostankov z dela in manjšo fluktuacijo zaposlenih.

Proces nenehnih izboljšav je osnovno načelo standarda OHSAS 18001 (Demingov krog).

V praksi dostikrat delujemo tako, da samo popravljamo stanje, ki je povzročilo neko nezgodo ali zdravstveno okvaro, namesto da bi delovali preventivno.

Zahteve varnostno zdravstvenih standardov postavljajo kot izhodišče in minimum izvajanje veljavne zakonodaje, vendar to ni zadosti. Mnogokrat moramo svoje ravnanje spremeniti, ker so nastale nove razmere, vendar pa se varnostno zdravstvena zakonodaja ni spremenila, oziroma se spreminja počasneje, kot od nas zahtevajo nove nastale razmere.

Zapletenost sistema poklicne varnosti in zdravja je v tem, da od nas zahteva več, kot to opredeljujejo zahteve v zakonodaji. Dosedanja praksa vodenja varnosti in zdravja pri delu je opredelilo odgovornost eni osebi – varnostnemu inženirju. Kakorkoli, izkušnje kažejo, da takšen način vodenja ne zagotavlja zadostnega zagotovila za učinkovito obvladovanje varnosti in zdravja. V sistemu OHSAS 18001 so vsi odgovorni za izvajanje učinkovite varnosti in zdravja pri samem sebi ter šele nato pri drugih, to pa seveda ne pomeni, da vodstvo nima potrebe, da je vključeno. Nasprotno, življenjskega pomena za vodstvo je, da ima na vseh ravneh jasno določene vloge in odgovornosti za vse udeležence v sistemu vodenja varnosti in zdravja.

Zaradi takšnih in drugačnih razlogov, smo se v ACRONIJU odločili za omenjeni sistem, ki je trenutno v polnem zagonu, saj so potrebne številne aktivnosti ter priprave ob sprejemu le-tega. Tako smo pred kratkim opravili notranjo presojo, kateri bo jeseni sledilo certificiranje.

Kaj sploh je certificiranje?

To je postopek, s katerim neodvisna institucija ugotovi, ali je sistem varnosti in zdravja pri delu v skladu s standardom OHSAS 18001. To potrdi s certifikatom, s katerim organizacija dokazuje izpolnjevanje zahtev.

Zvok, hrup in ljudje

Postopek certifikacije sestavlja presoja dokumentacije in certifikacijska presoja, ki se izvede z dvema obiskoma v organizaciji, ki se certificira. Po podelitvi certifikata se redno preverja delovanje sistema, praviloma enkrat letno, enkrat v treh letih pa je izvedena obnovitvena presoja. Certifikat velja, dokler podjetje z vsakoletnimi presojami dokazuje, da še izpolnjuje zahteve standarda.

Velja omeniti, da imamo v ACRONIJU poslovnik za okolje, varnost in zdravje pri delu (VZE:01), ki je osnova omenjenega standarda. Glede na poslovnik se napišejo posamezni postopki, za vsako področje posebej. V postopkih je točno določen dosednji način dela, seveda pa je potrebno te postopke popravljati in jih stalno nadgrajevati. Na postopke so vezana varnostna navodila ter raznovrstni obrazci, kateri bodo s tem poenoteni.

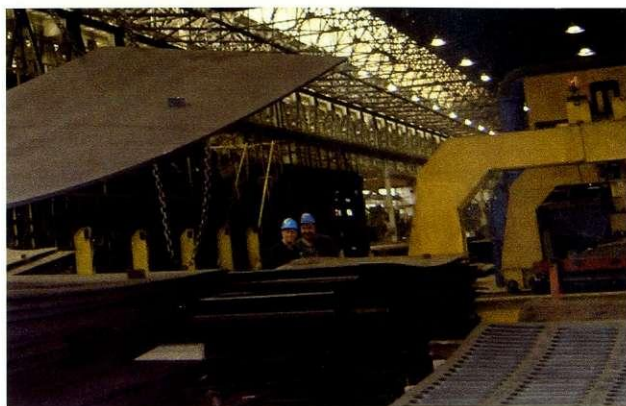
Zaradi mnogih skupnih elementov v različnih sistemih, oziroma zaradi uporabe enakih načel vodenja za različne vidike poslovanja organizacij vse pogosteje govorimo o enotnih sistemih vodenja. Zlasti če imamo v mislih OHSAS 18001, je treba poudariti njegovo identično sestavo s standardom ISO 14001. Obe problematiki sta vsebinsko povezani in ju je smiselno obravnavati v skupnem sistemu vodenja; ni več potrebno razmišljati, kje se konča okolje in kje se začne varnost ter zdravje?

Vključitev ključnih elementov OHSAS 18001 v druge sisteme vodenja, kakršen je sistem vodenja kakovosti po ISO 9001 ali sistem ravnanja z okoljem po ISO 14001, je zato njihova dopolnitev in izboljšanje.

Vsak sistem vodenja ima namen obvladovati celotno poslovanje (tehnologijo, dokumentacijo, ekologijo, varstvo pri delu, ipd.). Zato bomo v prihodnje vse dosedanje sisteme vodenja poizkušali tudi praktično združevati, kar pa nemalokrat ni tako lahka naloga, kot se sliši. V vsakem primeru pa je sistem vodenja varnosti in zdravja pri delu velik napredek, tako miselnosti, kot tudi razvoja ACRONIJA kot celote.

Tako kot sisteme, ki obvladujejo poslovanje, je potrebno združiti tudi službo varnosti in zdravja pri delu ter sorodne dejavnosti. Vendar dovolj smotrno, da bomo lahko bolj učinkoviti oz. pravočasno vključeni v tehnološko – organizacijsko problematiko ter tako dovolj praktični, da bo ACRONI še vedno SIJ-al tudi v prihodnosti.

Erik STRITIŠ

Pred „Dreverco“.

Človeško uho ovrednoti raven zvočnega tlaka sorazmerno jakosti vpadlega hrupa. Raven zvočnega tlaka podajamo v decibelih (dB), višina tona pa je izražena s frekvenco, katere enota je Hertz (Hz).

Najmanjši zvočni tlak, ki ga človeško uho zazna, imenujemo **prag slišnosti** in je ovrednoten z **0 dB**. Zvočni tlak, pri katerem je jakost hrupa nevzdržna in se pojavi bolečina, imenujemo **prag bolečine** in ima vrednost okrog **120 dB**.

Slišno območje frekvenc povprečnega človeškega ušesa je med 20 Hz in 16.000 Hz. Zelo visoke in zelo nizke frekvence (tone) človeško uho sliši slabše oz. jih pri sprejemu v ušesu oslabi, kar je posledica evolucije človeškega ušesa.

Ocenitev zvoka, ki to subjektivno lastnost človeškega ušesa upošteva, imenujemo "ocenitev po krivulji A (audio)", izraženo v enotah **dB(A)**. Ocenitev po krivulji dB(A), nam tako poda skupno raven sprejetega zvoka, z zbiranjem vseh, v tem zvočnem viru prisotnih frekvenc.

Slišno frekvenčno področje se s starostjo človeka zožuje, vendar pri neokvarjenem sluhu človek še vedno zaznava vse frekvence v zvočnem spektru. **Pri dolgotrajni in prekomerni izpostavljenosti hrupu** pa uho določenih frekvenc (tonov) ni sposobno več zaznati, **nastopi okvara sluha**, ki je trajna in je ni mogoče več popraviti.

Zvok se v človekovem naravnem in življenjskem okolju sestoji iz množice zvokov različnih frekvenc. S pomočjo filtrov lahko merjeni zvok analiziramo po določenih frekvenčnih pasovih. Razlikujemo oktavno analizo, pri kateri je celotno človeško slišno območje med 20 Hz in 16.000 Hz razdeljeno na 8 pasov ter finejšo terčno analizo, pri kateri je vsaka oktava razdeljena še na tri terce.

Za isti vir hrupa, merjen v različnih okoljih, dobimo različne vrednosti zvočnega tlaka. Vzrok je v različnih vrednostih zvočne absorpcije prostorov. Iz zvočnega tlaka in korekcije, ki upošteva absorpcijo prostora, ocenimo zvočno moč (L_w), ki je neodvisen, oziroma primerljiv podatek. Zvočna moč je zato izhodišče za vse nadaljnje akustične izračune.

Odločitev o načinu protihrupne zaščite je odvisna od ravni (izvora) hrupa in njegove frekvenčne karakteristike, zato so meritve hrupa vedno potrebne. Bolje kot poznamo karakteristike vira hrupa, boljše rezultate lahko dosežemo pri izvajanju protihrupne zaščite.

Zaščita pred hrupom je tako del širokega področja tehnične akustike, v katerem se v praksi pri načrtovanju le-te srečujejo različne discipline: inženirstvo, fizika, pravo, sociologija, medicina ...

Primer: raven hrupa znaša 90 dB. Zmanjšanje z 90 dB na 85 dB (-5dB) uho zazna kot znižanje hrupa za 34 %.

Adis Medič

ACRONI z razvojem DUPLEX nerjavnega jekla širi svoj proizvodni program

V skladu s strategijo ACRONIJA, da povečujemo delež izdelkov z višjo dodano vrednostjo, je bila v mesecu juniju izdelana prva šarža duplex nerjavnega jekla X2CrNiMoN22-5-3 (W.Nr.1.4462), namenjena za debelo pločevino.

Jeklo je legirano s kromom, nikljem, molibdenom in dušikom ter spada v popolnoma novo skupino nerjavnih jekel. Njegova odlična korozijska odpornost, ob visokih mehanskih lastnostih, daje jeklu izredno širok spekter uporabnosti. Po mehanskih lastnostih spada v skupino konstrukcijskih jekel, po korozijski odpornosti pa je primerljivo z avstenitnim jeklom 316L (W.Nr.1.4404). Največ se uporablja v ladjedelništvu, v kemični industriji, celulozni in papirniški industriji, itn.

Ideje o razvoju duplex nerjavnih jekel v ACRONIJU segajo že nekaj let nazaj, vendar na podlagi ocene trga tedaj ni prišlo do industrijske izdelave. V zadnjem letu je bila na to temo narejena raziskovalna naloga (nosilec naloge B. Pirnar). Pri tem je potrebno poudariti tudi uspešno sodelovanje s kolegi z IMT-ja, saj ACRONI nima potrebne opreme za laboratorijsko valjanje in natezne preizkuse pri visokih temperaturah. Na osnovi tako pridobljenih znanj smo v okviru teama za nerjavna jekla pripravili prvi tehnološki predpis izdelave in predelave.

Izdelava jekla je v Jeklarni potekala v EOP in VOD napravi. Slabi, ki so bili uliti na napravi za kontinuirno ulivanje, so bili 1300 mm široki in debeline 200 mm.

Duplex nerjavno jeklo med ulivanjem

Ker je v strukturi jekla približno enak delež ferita in avstenita, ki se izmenjujeta v plasteh, predstavlja vroče valjanje kritično proizvodno fazo, saj imata obe strukturi različne medsebojne lastnosti. Posledica je pokanje površine in robov plošč debele pločevine.

Brušenje površine prevajanega slaba

Z rezultati smo zadovoljni, saj nam je z dobrim načrtovanjem in na podlagi rezultatov laboratorijskega dela uspela izdelava in predelava popolnoma nove vrste jekla. To pa ne pomeni, da so vse tehnološke težave že rešene.

Glavni kratkoročni cilji, ki jih z laboratorijskim delom ni mogoče definirati, so:

- določiti pogoje valjanja na Blooming ogrodju pri ulivanju slabov širine 1560 mm,
- določiti pogoje luženja v PC PDP,
- doseči maksimalno zanesljivost proizvodnega procesa.

ACRONI

Dolgoročni razvoj je usmerjen v širitev proizvodnega programa na področju debele pločevine iz nerjavnih jekel, ob hkratnem povečevanju količine.

B. Pirnar, A. Kosmač

UREDILI DELOVNE PROSTORE IN MERILNO OPREMO

V zadnjih osmih letih se je sektor Kemija posodobil, saj so nabavili veliko sodobnejše merilne opreme ter uredili delovne prostore, ki jim omogočajo boljše in lažje delo ter prijetnejše počutje na delovnem mestu.

Jeseni leta 1997 je bila izvedena selitev glavnega laboratorija z jeseniške lokacije na Koroško Belo v upravno stavbo Jeklarne. Sedanja lokacija je ugodnejša, vendar pa pridobljeni prostori niso najbolj idealni za dejavnost, s katero se laboratorij ukvarja. Ker se tega zavedamo, skušamo stalno urejati in izboljševati delovne pogoje, poleg tega pa skušamo slediti tudi vedno večjim zahtevam na področju anorganske analize kemije. Vseskozi zelo veliko investiramo - tako v ureditev delovnih prostorov, kot tudi v merilno opremo. Če odštejemo preselitev, so glavne investicije od leta 1998 naprej:

JEKLARSKI LABORATORIJ:

- Nabava novega optično emisijskega spektrometra (OES) s predhodno sanacijo prostorov (sanacija tal - izkop in zamenjava ca. 1 m tal v globino).
- Zamenjava oken in klimatizacija prostorov.
- Nabava dveh novih Leco aparatov za analizo C-mikro in za analizo dušika ter kisika.
- Nabava nove aparature za merjenje radioaktivnosti.

GLAVNI LABORATORIJ:

- Napeljava dovodov svežega zraka in instalacija klima naprav. S tem smo skušali doseči čimbolj učinkovito odsesavanje agresivne atmosfere in odvajanje toplote.
- Ureditev odvajanja laboratorijskih odpadkov v nevtralizacijsko čistilno napravo PC - HP.
- Dograditev skladišča za tekoče kemikalije (kisline in organska topila) ter plinske postaje za laboratorijske pline.
- Nabava aparatur, s katerimi smo pripomogli k boljšim delovnim pogojem, v glavnem pa k zagotavljanju vedno ostrejših zahtev po vedno večjih natančnosti in točnosti kemijskih preskušanj. Pomembnejše nove aparature so:
 - ICP-OES (induktivno sklopljena plazma - optične emisije) za določevanje kovin,
 - AAS (atomska absorpcijski spektrometer) za določevanje kovin,
 - anionski kromatograf za določevanje anionov v vodah,
 - dva avtomatska titratorja,
 - aparatura za določevanje dielektrične trdnosti,
 - OksiTop glave s steklenicami in termostatsko omaro za določevanje BPK5,
 - 2 hladilni omari za konzervacijo in shranjevanje vzorcev ter referenčnih materialov,
 - aparatura za določevanje N-Kjeldhal in KPK,
 - aparatura za pripravo bidestilirane in ultračiste vode,
 - mikrovalovna pečica za kemijske razklope, (ker je prva v

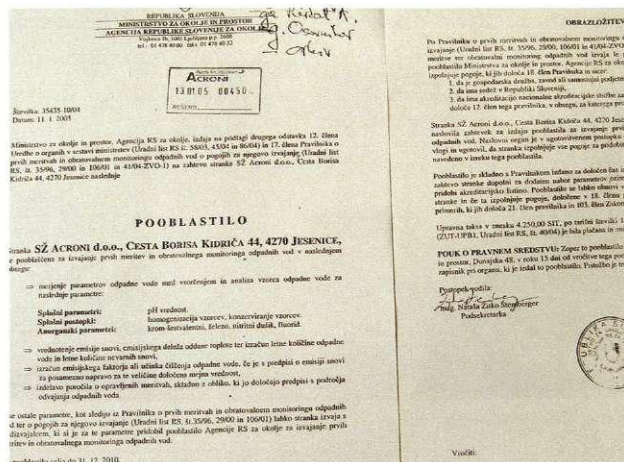

Priprava destilirane in ultra čiste vode.

juniju letos eksplodirala, smo v juliju nabavili novo večjo, varnostno bolj izpopolnjeno),

- stresalnik za izluževalne teste,
- laboratorijski pomivalni stroj za pranje steklovine in plastike,
- 3-točkovni kalibracijski pH-meter-konduktometer,
- prenosni spektrofotometer s hitrimi testi za analizo odpadnih voda na terenu,
- v juliju 2005 je nabavljena še ena vzorčevalna naprava za odvzemanje vzorcev odpadnih voda in izvajanje meritev pH, pretoka, temperature odpadne vode, 2 laboratorijski tehničnici, 3 žarilne peči, razna magnetna mešala, kakor tudi veliko drobnejšega inventarja.

Posodobitev merilne opreme in ureditev laboratorijev je pripomogla tudi k pridobitvi akreditacije, ki je bila predpogoj za pridobitev Pooblastila za izvajanje analiz odpadnih voda.

Dovod svežega zraka v glavi laboratorij.

OBRATNI KEMIJSKI LABORATORIJ HP:

- Dozidava kopalnice s tušem in ureditev garderobnega prostora.
- Zamenjava električne napeljave in razsvetljave.
- Posodobitev merilne opreme (avtomatski titrator).

DELAVNICA LABORATORIJSKE PRIPRAVE VZORCEV:

- Nabava novega varilnega aparata za navajanje vzorcev in novega čeljustnega drobilca za apna, katerega smo instalirali v posebno komoro z odsesavanjem prahu.
- Instalacija klim.
- Zamenjava nekaterih dotrajanih osnovnih sredstev z novejšimi ustrežnejšimi, s čimer smo pripomogli k urejenosti delavnice ter varnejšemu delu v njej.

Pomembna pridobitev za celoten sektor Kemija je poleg že navedenih tudi lastni (kemijski) informacijski sistem, ki je bil izdelan s pomočjo sodelavcev službe Informatika. V ta informacijski sistem vpisujemo vse potrebne podatke o vzorcu, ki se dostavi v delavnico, laboratorijske priprave vzorcev in rezultate pridobljenih analiz. Določene podatke o vhodnih surovinah je tako možno avtomatsko prenašati iz poslovnega informacijskega sistema Kopa. S tem prihranimo veliko časa in nepotrebnega prepisovanja, vsi podatki pa so tako zbrani in dostopni na enem mestu.

Kemijski informacijski sistem je preko posebnega programa povezan tudi s računalnikom OES aparature (kvantometer) v jeklarskem laboratoriju, ki je povezan s procesnim računalnikom v jeklarni. Ta povezava omogoča neposreden prenos rezultatov zunanjih analiz (notranje analize so analize za direktno spremljavo proizvodnje v jeklarni, vse ostale analize so zunanje) na računalnik vodje kemijskih preiskav, tako odpade ročno dolgotrajno vpisovanje rezultatov iz OES za poročila.

Milena Zalokar

Nova mikrovalovna pečica.

NA NOVINARSKI KONFERENCI O POLLETNEM DOBIČKU TER NALOŽBAH

Lanskoletno uspešno poslovanje se nadaljuje tudi v letošnjem letu, saj je letošnji polletni dobiček presegel lanskega. V prvih šestih mesecih letošnjega leta smo v ACRONIJU realizirali dobiček v višini 1,65 mlrd. SIT, kar je enkrat več od doseženega celoletnega dobička v letu 2004 v višini 814 mio. SIT in dobrih 60 odstotkov več od načrtovanega dobička 1,006 mlrd. v letu 2005.

Navedeni rezultat je bil dosežen navkljub negativnemu poslovanju v januarju, ko smo imeli težave pri menjavi motorjev v Vroči valjarni.

Dokaza, da v zadnjih letih veliko vlagamo v posodobitve in kadre sta tudi nagradi za energetske učinkovito podjetje in zlata plaketa Gospodarske Zbornice Slovenije za inovacijo 2004.

Zaključeni naložbi v povečane zmogljivosti za proizvodnjo gotovih elektroploševin in posodobljena ter nova naprava VOD v jeklarni sta omogočili izdelavo jekel z višjo dodano vrednostjo, višjo produktivnost in nižje izdelavne stroške po enoti proizvoda. V obdobju od 2000 do 2005 smo investirali 75 mio. EUR v posodobitev tehnologije, od tega 12 mio. EUR v ekologijo. Letos zaključujemo tretjo strateško investicijo v novo linijo za obdelavo debele pločevine v vrednosti 18 mio. EUR. Nova linija bo omogočala proizvodnjo 100.000 ton nerjavnih in ostalih specialnih debelih pločevin.

Letošnji poslovni rezultati so bistveno boljši od načrtovanih in lanskoletnih rezultatov. Dosežena prodaja 37 mlrd. SIT je za 8 odstotkov višja od načrtovane in za 28 odstotkov višja od lanskoletne. Več kot 70 odstotkov proizvodnje izvozimo. Opora na lasten razvoj in nove investicije zagotavljajo povečevanje obsega zahtevnih jeklarskih izdelkov z višjimi stopnjami tehnološke obdelave. Letos dosežena

bruto dodana vrednost na zaposlenega je 39.768 EUR v primerjavi z lanskoletnim 29.200 EUR in načrtovanim 33.800 EUR. Prodaja na zaposlenega se je količinsko od leta 2000 povečala za 40 odstotkov, vrednostno pa se je več kot podvojila. Povprečna bruto plača na zaposlenega 275.000 SIT pa je za 75 odstotkov višja od povprečne plače, izplačane v letu 2000.

Jasno postavljena razvojna in tržna strategija za obdobje od 2005 do 2010, v katerem bomo investirali 80 mio. EUR, od tega 15 mio. EUR v ekologijo, nam zagotavlja pozicijo drugega največjega proizvajalca debele nerjavne pločevine v Evropi in največjega regionalnega proizvajalca gotovih elektroplöčevin. Nova tehnologija in razvoj na osnovah lastnega znanja zagotavlja nadaljnjo rast obsega jekel z višjo dodano vrednostjo, vrednostni obseg poslovanja v letu 2010 92 mlrd. SIT in 46.000 EUR dodane vrednosti na zaposlenega.

Slabo poslovanje in težave pri prestrukturiranju v letih od 1992 do 1998 so se odrazile v nezadostnem vlaganju v posodobitev tehnologije in ekologijo, ki je z rastjo obsega poslovanja in strožjo ekološko zakonodajo po vstopu Slovenije v Evropsko unijo postala eden izmed ključnih omejitev pri nadaljnjem poslovanju družbe. V letu 1999 so se začela prva vlaganja v ekologijo. Zagotovljen je bil 100-odstotni nadzor glede merjenja radioaktivnosti jeklenega odpadka. Postavljena je bila čistilna naprava za regeneracijo solne kisline. V letu 2000 se je začela stabilizirati bela žlindra, kar je preprečilo neprijetno prašenje v okolici deponije. Istega leta smo začeli z ozelenitvijo in ureditvijo zunanje okolja. V letu 2001 smo postavili retardacijsko napravo za regeneracijo kislin v profitnem centru Hladna predelava, v letu 2003 pa še v profitnem centru Predelava debele pločevine. V letu 2002 je bila izvedena prva faza rekonstrukcije odpraševalne naprave v jeklarni. Zmogljivost naprave je bila povečana za 50 odstotkov. Letos julija smo podpisali pogodbo za naslednjo fazo v vrednosti 4 mio. EUR. Vprašanje prašenja bo dokončno odpravljeno do leta 2007, v kar nas zavezuje tudi sprejeta IPPC direktiva. V zaključku

je projekt zaprtega tokokroga hladilne vode v profitnem centru Hladna predelava, modernizirana naprava VOD pa je rešila večino ekoloških težav v jeklarni. Do leta 2010 načrtujemo še naslednje naložbe: čistilno napravo za škajne jame, napravo obdelavo za spiralnih voda in čiščenje muljev, sanacijo brežine reke Save, procesiranje črne žlindre in ureditev odlagališča Javornik ter rekonstrukcijo protihrupne komore na elektro obločni peči.

Navedene naložbe bodo omogočile bistveno znižanje emisij v okolje, izpolnjevanje vseh zahtev iz področja IPPC direktiv in uporabo BAT (najboljših razpoložljivih) tehnologij. ACRONI tekoče izvaja vse predpisane meritve in praviloma ne presega predpisanih vrednosti, kar so tudi želje in prizadevanja ACRONIJA. Občinski svet pa redno seznanjamo o rezultatih vpliva proizvodnje na okolje, o aktivnostih, ki smo jih izvedli, jih izvajamo ali pa jih bomo izvajali, da bomo proizvodnjo jekla prilagodili strogim evropskim ekološkim zahtevam.

Glavni direktor dr. Vasilij Prešern meni, da je recesija v Evropi posledica majhne gospodarske rasti. Zato pospešujemo naložbe. Proizvodnja poteka normalno, imamo že naročila za tretje četrtletje letošnjega leta, zato večjih težav letos ne pričakujemo.

Vodimo aktivno kadrovsko politiko. Z ustreznim štipendiranjem bomo v prihodnje nadomeščali odhajajoče zaposlene. Letno razpisujemo po trideset štipendij tehničnih smeri na visokih šolah in univerzi. Štipendiramo tudi srednješolske poklice. Letos smo začeli tesneje sodelovati s srednjimi šolami in osnovnimi šolami na Jesenicah ter osnovno šolo v Žirovnici. Tehnične poklice želimo približati mladim ter njihovim staršem, saj le-ti odigrajo pomembno vlogo pri odločanju otrok. Sodelujemo z Uradom za delo na Jesenicah ter podjetjema, kjer najemamo delavce po potrebi za krajši čas. Računamo tudi, da se bo odzval šolski sistem ter da bo več dijakov vpisanih v tehničnih smereh, je še dodal namestnik glavnega direktorja Ljubo Osovníkar.

proizvodnja v juniju

V juniju smo izdelali 23.463 ton izdelkov, kar je za 663 ton več, kot smo načrtovali z operativnim načrtom, kupcem pa smo odpremili 22.896 ton izdelkov. količina odpremljenega materiala je nekoliko manjša predvsem zaradi nekoliko manjšega povpraševanja po izdelkih z nižjo dodano vrednostjo.

Na splošno lahko ocenimo, da smo bili v juniju uspešni tako po količini in kakovosti proizvodnje, kot tudi po specifičnih porabah materialov in energije ter doseganju izplenov v proizvodnem procesu.

Profitni center Vroča predelava

Junija smo odlili 28.444 ton slabov, od tega 6.656 ton iz nerjavnih jekel. V istem obdobju smo zvaljali 7.736 ton plošč in 24.100 ton kolobarjev. Načrt proizvodnje smo dosegli in presegli v jeklarni in vroči valjarni.

Večja motnja v proizvodnem procesu se nam je pojavila po prodoru jekla skozi steno komore na vakuumski napravi VOD1, tako da je en teden proizvodnja tekla samo na eni vakuumski napravi. To je bil tudi osnovni razlog za odstopanje od načrtovane zaustavitve proizvodnje v jeklarni. V valjarni smo bili zelo blizu rekordne proizvodnje, vendar je ob koncu meseca prišlo do okvare nastavne naprave na predogrodju, kar je povtročilo daljši zastoj.

Vse specifične porabe so pod načrtovanimi ali v okviru načrtovanih z gospodarskim načrtom. Izplen slabov iz kovinskega vložka je 84,7 odstotka in je bistveno boljši od doseženega v lanskem letu, vendar pa je še vedno za malenkost pod načrtovanim.

Profitni center Hladna predelava

Zaradi okvare enega od glavnih pogonskih motorjev valjalnega stroja Sendzimir, je bila načrtovana nekoliko nižja proizvodnja (9.900 ton). Dejanska proizvodnja pa je precej presegla načrtovano in je dosegla 10.430 ton.

Tako dober rezultat je bil dosežen zaradi požrtvovalnega dela valjavcev na Sendzimirju, ki so delali neprekinjeno, tudi v času, predvidenem za malico, za kar si zaslužijo posebno priznanje.

Tudi pri proizvodnji toplo valjanih trakov je bil načrt presežen za 52 ton (4.400 ton). Poleg tega je bilo razrezanih še 500 ton pločevine za Predelavo valjanih trakov. Skupna

mesečna proizvodnja je znašala 4.945 ton.

Skupni izplen hladno valjanih trakov je bil 88,2-odstoten in je bil 0,6 odstotka nad letnim načrtom. Nekoliko težav je bilo s kakovostjo nerjavnih toplo valjanih trakov. Reklamiranih je bilo okrog 50 ton trakov. S predelavo ostalih vrst pločevine ni bilo omembe vrednih težav. Tudi s kakovostjo toplo valjanih trakov ni bilo težav. Dosežen je bil 92,7-odstoten izplen, kar je 3,9 odstotka nad letnim načrtom.

Skupna specifična poraba plina je bila točno na načrtovani ravni. Nekoliko večje odstopanje pri porabi plina je bilo le na liniji SSAP, ker je bilo potrebno proizvodnjo večkrat prekiniti zaradi pomanjkanja vložka. Pri ostalih specifičnih porabah ni večjih odstopanj od načrtovane vrednosti.

V tem mesecu se je zgodilo sedem poškodb pri delu, od tega ima ena poškodba značaj hujše delovne nesreče. Skupno se je v letošnjem letu pripetilo 26 poškodb, kar je štiri več kot v istem obdobju lanskega leta.

Na področju ekologije je potekala notranja presoja ravnanja z okoljem. Izdano je bilo pet priporočil ter trije korektivni ukrepi. V sredini meseca je bil izveden sestanek s predstavniki Ministrstva za okolje in prostor zaradi Prijave naprav, ki lahko povzročijo onesnaženje okolja večjega obsega, o čemer lahko več preberete v rubriki »Ekologija, varnost in zdravje pri delu«.

Profitni center Predelava debele pločevine

Tudi v juniju je bilo manj naročil kot je načrtovanih z gospodarskim načrtom, ki je predvideval proizvodnjo 9.222 ton debele pločevine. Pomanjkanje naročil se nadaljuje tako pri tanjši nerjavni kot tudi pri navadni konstrukcijski pločevini. Glede na zbrana naročila je bila s spremenjenim (še vedno optimističnim) operativnim načrtom določena proizvodnja 8.000 ton pločevine.

Kljub velikim težavam s pomanjkanjem naročil smo izdelali 8.087 ton izdelkov, od tega 4.103 tone nerjavne debele pločevine. Proizvodnja nerjavne pločevine je bila za 11 odstotkov večja od načrtovane, dosežek pa predstavlja novo rekordno količino mesečno proizvedene nerjavne debele pločevine.

V juniju smo beležili povečano število lažjih poškodb pri delu, največje preglavice in dnevno prilagajanje proizvodnje pa zahtevajo dela na novi liniji za toplotno obdelavo ter novem peskarskem stroju in urejanju bivših prostorov Podbojarne.

Dosežen skupni izplen v juniju je nižji od načrtovanega za 0,4 odstotka. Pri proizvodnji pločevine iz nerjavnih jekel je bil presežen za 0,2 odstotka, pri navadni konstrukcijski pločevini in legirani pločevini pa je izplen nižji od načrtovanega za 1,1 oziroma 1,2 odstotka. Na letni ravni je izplen še vedno 0,1 odstotka nad načrtovanim.

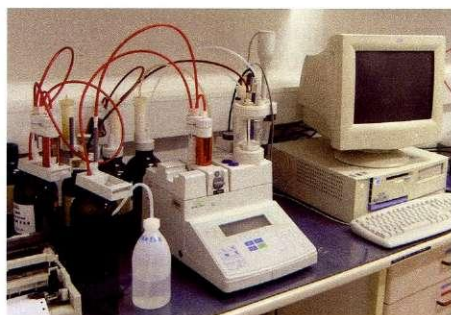
V sektorju Predelava valjanih trakov smo izdelali 493 ton profilov, kar je za malenkost manj od načrta. Glavni vzrok je predvsem v neenakomernem dohodu vložka in pomanjkanju ustreznih naročil.

Tehnični direktor
Branko Banko, univ.dipl.inž

še nekaj novosti
iz sektorja KEMIJA

Laboratorijski pomivalni stroj.

Titrator.

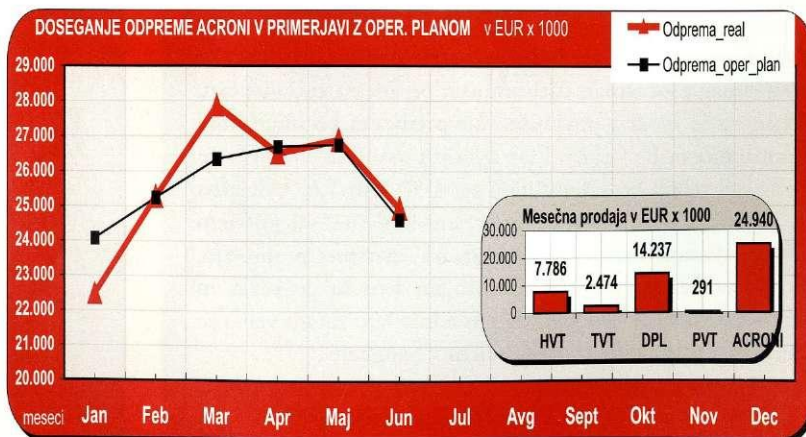
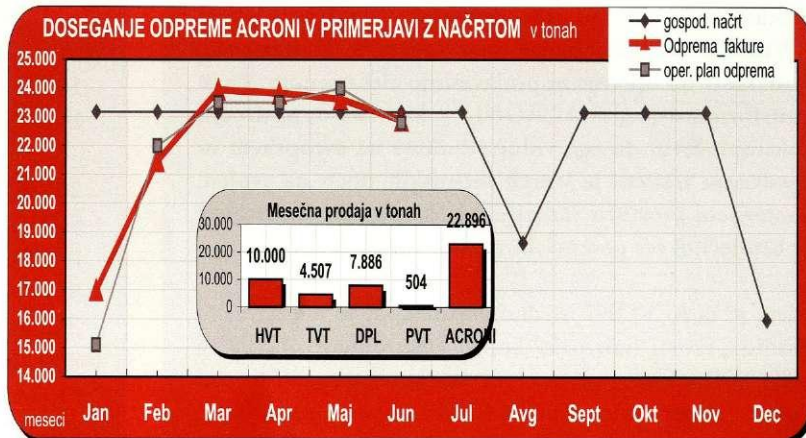
Razklopna in destilacijska enota za določanje
KPK, N-Kjeldahl.

Stresalna naprava za izlužke.

poslovanje v juniju

	NERJAVNA			JEKLA ZA ELEKTROPLOČEVINO						MALOOG LJ. in			KON.LEGIR. in			SKUPAJ		
	JEKLA			DINAMO, ELM_Si			ELMAG			NAVAD. KON. JEK.			JEKLA za POBOLJ.					
	realiz.	plan		realiz.	plan		realiz.	plan		realiz.	plan		realiz.	plan		realiz.	plan	
	ton	ton	%	ton	ton	%	ton	ton	%	ton	ton	%	ton	ton	%	ton	ton	%
JEKLARNA, PROGA																		
JEKLARNA	6.702	6.240	107	7.377	8.500	87	2.669	2.000	133	7.253	6.960	104	4.338	2.800	155	28.339	26.500	107
VALJARNA	5.936	6.480	92	11.073	10.000	111	2.838	2.500	114	8.085	9.200	88	3.903	2.820	138	31.835	31.000	103
IZDELKI ...PROIZVODNJA																		
HVT	610	600	102	7.170	7.000	102	1.811	1.800	101	92			747	500	149	10.429	9.900	105
TVT	278	300	93							3.465	3.500	99	708	600	118	4.452	4.400	101
DPL	4.103	3.700	111							2.916	3.300	88	1.071	1.000	107	8.089	8.000	101
PVT										493	500	99				493	500	99
ACRONI	4.991	4.800	109	7.170	7.000	102	1.811	1.800	101	6.965	7.300	95	2.526	2.100	120	23.463	22.800	103
IZDELKI ...ODPREMA v tonah																		
HVT	629	600	105	6.984	7.000	100	1.837	1.800	102	30			521	500	104	10.000	9.900	101
TVT	278	300	93							3.586	3.500	102	642	600	107	4.507	4.400	102
DPL	4.151	3.950	105							2.688	3.300	81	1.048	1.000	105	7.886	8.250	96
PVT										504	500	101				504	500	101
ACRONI	5.057	4.850	104	6.984	7.000	100	1.837	1.800	102	6.807	7.300	93	2.211	2.100	105	22.896	23.050	99
IZDELKI ...ODPREMA v EUR x 1000																		
HVT	1.268	1.305	97	4.999	5.062	99	1.050	1.038	101	21			486	468	104	7.786	7.873	99
TVT	599	643	93							1.422	1.429	100	458	489	94	2.474	2.561	97
DPL	11.720	11.060	106							1.585	1.951	81	942	888	106	14.237	13.898	102
PVT										291	286	102				291	286	102
ACRONI	13.586	13.008	104	4.999	5.062	99	1.050	1.038	101	3.028	3.380	90	1.885	1.844	102	24.940	24.618	101

CWIEME 2005

ACRONI se je s programom elektroplöčevin tudi letos uspešno predstavil na sejmu CWIEME 2005, ki je potekal med 21. in 23. junijem v Berlinu. Sejem CWIEME je specializiran za področje komponent, materialov ter opreme za proizvodnjo elektromotorjev in transformatorjev. ACRONI, ki na področju elektroplöčevin dosega vidne rezultate na evropskem in svetovnem tržišču, je v treh sejmskih dneh na svojem razstavnem prostoru realiziral visoko število razgovorov z obstoječimi ter potencialnimi novimi kupci.

Sejem je za ACRONI izredno koristen, saj so bili na njem prisotni skoraj vsi naši kupci elektroplöčevin. Poleg ACRONIJA je bila prisotna tudi naša konkurenca: U.S.Steel Košice, ThyssenKrupp, Stahlprodukt, Sever Stal, Arcelor, Voest Alpine.

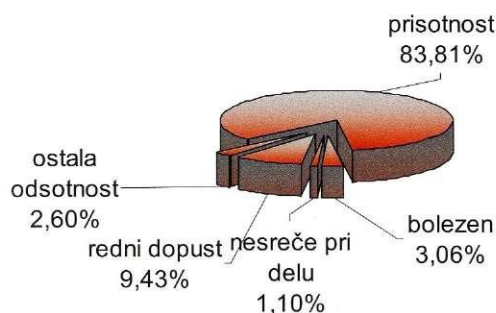
ACRONI se je na prireditvi srečal z vsemi nemškimi kupci, s katerimi smo dogovorili pogoje za dobave v 2. polletju 2005. Cene dinamo pločevine so ostale stabilne, medtem ko je na elmag pločevinah čutiti močan pritisk na znižanje cen. Trenutno je močno povpraševanje predvsem po orientirani elektroplöčevini.

Naslednji sejem bo v letu 2006 med 30.5 in 1.6. Udeležba ACRONIJA je zaželena in predvsem koristna, saj je sejem CWIEME ena boljših priložnosti za tovrstno promocijo. Število udeležencev se je v letošnjem letu še povečalo in organizatorji so se odločili, da naslednje leto zaradi velikega zanimanja pripravijo dodaten sejem v Šanghaju.

Tanja Zupančič, Martin Jeram

odsotnost

Junija je bilo kar za dobrih 5 odstotkov manj odsotnosti kot lani v istem mesecu. Tako je bilo odsotnosti zaradi bolezni manj za cel odstotek in pol, zaradi nesreč pri delu za slabega pol odstotka, rednih letnih dopustov je bilo manj za skoraj tri odstotke, ostalih odsotnosti pa za skoraj dva odstotka.

Ivanka Mavri

JUBILANTI DELA

10 LET:

HARIS KRUPIC

PC HLAD.PRED.

20 LET:

SLAVKO KAJFEŽ

VP JEKLARNA

JOŽKO BIZJAK

PC HLAD.PRED.

ROMAN VENGAR

PC HLAD.PRED.

ZVONE KLEMENC

PC PDP

BOJAN ZAKRAJŠEK

TEH. STOR.

PRIMOŽ ROZMAN

TEH.KONTROLA

JERNEJA STRES

KEMIJA

JANA ERZAR MEDIČ

RAČUNOVOD.

30 LET:

FADIL HODŽIČ

VP JEKLARNA

RADE SUBOTIČ

VP JEKLARNA

VAHID DŽAFIČ

VP VALJARNA

SMAIL SUHONIČ

PC HLAD.PRED.

VENCESLAV LAPANJA

PC PDP

BRACO VUKALIČ

PC PDP

DERVIŠ PIVAC

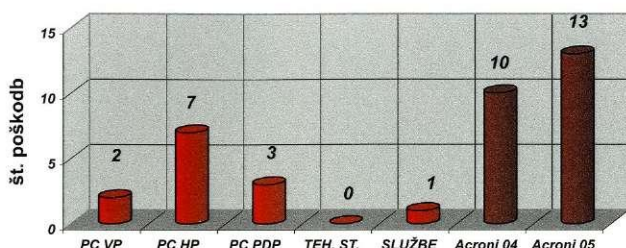
TEH.STOR.

Iskrene čestitke!

GIBANJE POŠKODB PRI DELU

V mesecu juniju 2005 se je pripetilo 13 poškodb pri delu. Poškodovani so bili zaradi posledic teh poškodb in posledic poškodb v preteklosti, odsotni z dela 321 delovnih dni, to je skoraj 27 delovnih dni na poškodbo.

ŠTEVILO POŠKODB PO ENOTAH

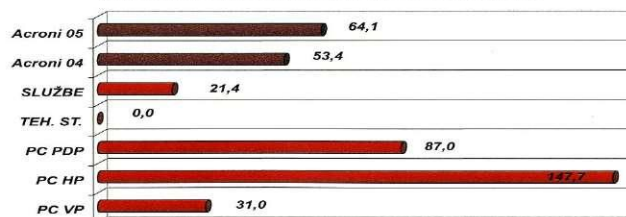

V mesecu juniju 2005 sta se v primerjavi z junijem 2004 pripetili dve poškodbi pri delu več. Trend padanja števila poškodb v Acroni-ju tako pada.

mesec	PCVP	PC HP	PC PDP	TEH.ST.	SLUŽBE
Junij 2004	4	4	1	0	1
Junij 2005	2	7	3	0	1

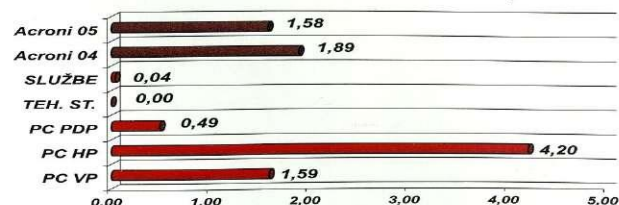
Pogostost na ravni ACRONIJA je v primerjavi z junijem 2004 nižja. V tekočem mesecu pa je največja v PC Hladna predelava, PC Vroča predelava, PC Predelava debele pločevine, službe in tehnične storitve.

POGOSTOST- F2
(število poškodb/milijon proizvodnih ur)

Največja resnost poškodb je v PC Hladna predelava, sledi PC Vroča predelava, potem PC Predelava debele pločevine in službe ter na koncu tehnične storitve.

RESNOST POŠKODB-G1
(izgubljenih. dni /1000 proizvodnih dni)

Jure Vindiš, Franc Pintar

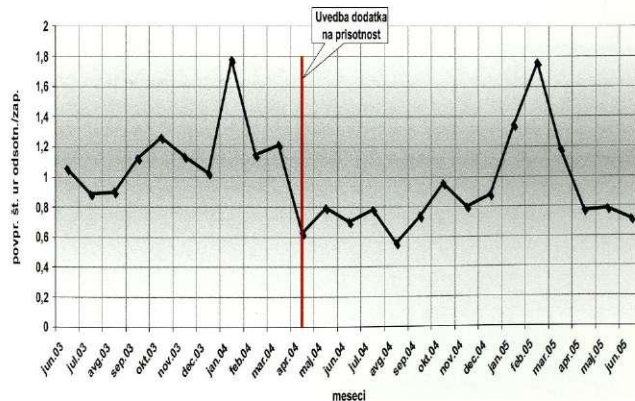

Zaposleni zopet prejeli dodatek za trimesečno prisotnost

Pri izplačilu plač za mesec junij ste zaposleni poleg nagrade za delovno uspešnost prejeli tudi dodatek na trimesečno prisotnost. Izplačan je bil že petič. Še vedno spremljamo krajše bolniške odsotnosti, katerih grafe lahko vidite na Intranetu. Primerjalno obdobje z lanskim letom nazorno kaže, da je v pomladanskem in poletnem času bolniška odsotnost bistveno nižja kot jeseni. V zimskih mesecih, v obdobju grip in prehladov, pa se poveča. Na splošno pa lahko rečemo, da je po uvedbi dodatka nižja, kar pomeni da stimulatивно vpliva na to, da zaposleni za krajše bolniške odsotnosti izrabijo dopust in tako povečujejo svojo prisotnost na delu.

mag. Barbara Habe Sintič

Gibanje ur bolniške odsotnosti do 3 dni glede na št. zaposlenih

IZOBRAŽE- VANJE OB DELU SO ZAKLJUČILI:

ZVONE KLEMENC - PC PDP

je dne 23.6.2005 magistriral na Fakulteti za podiplomske državne in evropske študije in si pridobil naziv **magister znanosti**;

IGOR KOREN - Prodaja

je dne 28.6.2005 diplomiral na Fakulteti za organizacijske vede in si pridobil naziv **univerzitetni diplomirani organizator**;

BRANKO KLAVŽAR - Jeklarna

MARJAN DOVŽAN - PC HP

DAVORIN VENGAR - PC HP

ROMAN VENGAR - PC HP

MLADEN VIDOVIČ - PC HP

so dne 24.6.2005 zaključili izobraževanje na Srednji šoli Jesenice in si pridobili poklic **strojni mehanik**;

BOJANA PUŠAVEC - PC HP, je dne 27.6.2005, zaključila izobraževanje ob delu na Ljudski univerzi Jesenice in si pridobila poklic **ekonomski tehnik**;

GREGOR MEDJA - PC PDP,

MATJAŽ KODER - PC PDP

sta dne 8.7.2005 zaključila izobraževanje ob delu na Srednji šoli Jesenice in si pridobila poklic **strojni tehnik**.

Čestitamo!

Naši štipendi

4. julija smo organizirali srečanje z ACRONIJEVIMI štipendisti in ogled naše proizvodnje. V uvodnem delu jih je pozdravila direktorica splošno kadrovskih zadev Petra Filipič Špiler. Poslanstvo, vizijo, strateške cilje in perspektivo za nadaljnjo zaposlitev jim je predstavil namestnik glavnega direktorja Ljubo Osovnikar, vodja raziskav in razvoja Alenka Kosmač pa jim je pripravila zanimivo predstavitev našega razvoja in novih proizvodov.

V ACRONIJU znanje črpamo iz bogatih delovnih izkušenj naših zaposlenih, hkrati pa iščemo mlade, izobražene, ambiciozne, k spremembam odprte ljudi, usmerjene v prihodnost. Zato skrbno načrtujemo zaposlovanje novih sodelavcev. Ena izmed oblik pridobivanja novih sodelavcev, predvsem s področij deficitarnih poklicev, je štipendiranje.

Naši štipendisti prihajajo iz različnih fakultet, in sicer strojne, metalurške, elektrotehnične, kemijske, ekonomske, pravne fakultete ter fakultete za računalništvo

Sprejem v sejni sobi.

sti - študentje na obisku

in informatiko. Po uvodni predstavitvi našega podjetja smo se podali v proizvodnjo.

Ogledali smo si jeklarno, vročo valjarno in hladno valjarno. Naši tehnologi so jim razložili potek proizvodnega procesa. Odzivi štipendistov so bili različni. Nekateri so prvič »stopili« v naše proizvodne obrate, drugim so bile stvari že poznane, saj so bili pri nas že na praksi oziroma na počitniškem delu.

Srečanje smo zaključili z razgovori, ki so jih imeli štipendisti 4. letnikov in absolventi z direktorji profitnih centrov in vodji služb, kamor naj bi kmalu prišli. Odločili smo se, da naj bi tovrstna srečanja postala redna praksa, saj na tak način vzpostavljamo stik z našimi potencialnimi novo zaposlenimi. Z uvajanjem nove opreme in tehnoloških postopkov se dviguje tudi zahtevnost delovnih mest, zato že danes štipendiramo potencialne zaposlene za prihodnost.

Nataša Karo

V kabini na Šteklju.

Med ogledom PC Vroča predelava.

Preoblečeni za v proizvodnjo.

Utrinek z razgovora z direktorjema PC.

K o v n i c a d e n a r j a

Kovanec je denar v kovinski obliki, izdelan s kovanjem (od tod ime). Največkrat je okrogle oblike. Uporablja se za majhne vrednosti valute, za večje se uporabljajo bankovci. Včasih so bili iz kovine, ki je imela ustrezno vrednost sama zase (zlato, srebro), danes pa se uporabljajo različne cenejše zlitine.

Izsekovanje

Izdelava kovancev se začne z izsekovanjem surovcev za kovanje. Osnovni material je hladno valjan trak širine do 350 mm. Kemična sestava je skrbno nadzorovana in se razlikuje glede na vrednost kovanca. Tako so euro kovanci za en, dva in pet centov narejeni iz jekla, ki je prevlečeno z bakrom; deset, dvajset in petdeset centov iz bakrove zlitine, ki jo imenujemo tudi nordijsko zlato; kovanci za en in dva eura pa so narejeni iz baker-nikljeve zlitine in nikljevega bronca.

Izdelava robu

Kovanci, ki so veliko v uporabi, imajo rob posebej obdelan z valjanjem. To je proces, pri katerem se rob surovca pri valjanju skozi posebej oblikovano šablono nekoliko dvigne nad površino kovanca. Stroj za izdelavo robu lahko na rob vtisne tudi napise ali varnostne oznake.

Žarjenje

Med procesom izdelave izsekovanje in izdelava robu povzročita spremembe v materialu, pride do utrjevanja materiala. Ker mora biti material pred začetkom kovanja mehak, ga je potrebno žariti pri približno 8500C in nato ohladiti. Material je tako pripravljen za naslednjo fazo – poliranje.

Poliranje

S poliranjem dobimo svetlo in lesketajočo se površino. Odstranijo se vsi madeži in razbarvanja. V posameznih primerih se na površino nanese majhna količina maziva, ki olajša kovanje. Poliranju sledi sušenje z vročim zrakom.

Kovanje

Kovaška stiskalnica vtisne slike, znake in napise. Zgornji in spodnji del matrice sta različna, da dobimo dve plati kovanca. Z vsako matrico lahko naredijo med 250 000 in milijon kovancev. Sile, s katerimi delujejo kovaške stiskalnice za izdelavo kovancev, so različne, največ je 100, 150 ali 200 tonskih. Izbira stiskalnice je odvisna od velikosti kovanca in vrste materiala, iz katerega je narejen. Vse izdelane kovance natančno preverijo. Če reprezentativni vzorec serije ne ustreza predpisanim zahtevam, celotno serijo kovancev uničijo.

Štetje in shranjevanje

Ko kontrola kakovosti odobri serijo kovancev, jih shranijo v plastične vreče. Dnevna količina kovancev na enem stroju in z enim delavcem je do dva milijona.

Štetje kovancev poteka elektronsko, po shranjevanju v vrečah pa poteka še tehtanje in dodatna kontrola.

Slovenske kovance izdaja Republika Slovenija, določa njihovo vrednost in glavna znamenja. Banka Slovenije odloča o dajanju kovancev v obtok in opravlja strokovne in tehnične naloge v zvezi z izdajo kovancev. Kovance sta oblikovala Miljenko Licul in Zvone Kosovelj, modeliral pa jih je kipar Janez Boljka.

Alenka Kosmač

Novi nadzorni svet SIJ – Slovenske industrije jekla

Skupščina SIJ – Slovenska industrija jekla, d. d., se je na 12. seji, ki je bila 20. julija 2005, seznanila z letnim poročilom SIJ – Slovenska industrija jekla, s konsolidiranim letnim poročilom skupine SIJ – Slovenska industrija jekla, mnenji revizorja za lansko poslovno leto in poročilom nadzornega sveta o rezultatih preveritve letnega poročila SIJ – Slovenska industrija jekla, d. d., za lansko poslovno leto.

Skupščina je sprejela sklep, da se bilančni dobiček za leto 2004 v višini 485.069.595,35 SIT ne razporedi, ampak se prenese v naslednje leto kot preneseni dobiček. Za pooblaščenega revizorja družbe SIJ – Slovenska industrija jekla in družb skupine je imenovala Deloitte&Touche ter ni potrdila predloga nadzornega sveta za nagrade članom nadzornega sveta.

Skupščina je tudi odpoklicala naslednje člane nadzornega sveta: dr. Evgena Dervariča, mag. Damirja Cibica, Borisa Pesjaka, dr. prof. Nevenko Hrovatin, Natašo Bernik, Izidorja Rejca in mag. Marka Vreska. Sprejela pa je sklep, da se za nove člane nadzornega sveta izvoli: mag. Petra Puhana, Milana Škafarja, prof. dr. Janeza Kopača, Izidorja Rejca, Marijo Zagožen, dr. Franca Vodopivca in dr. Jožeta Kobeta. Navedeni člani nadzornega sveta so izvoljeni za štiriletni mandat, ki se začne z dnem izvolitve na skupščini družbe.

Mag. Andreja Jernejčič

Poslovanje skupine SIJ – Slovenska industrija jekla v prvi polovici letošnjega leta uspešnejše od lanskega v istem obdobju

Družbe skupine SIJ – Slovenska industrija jekla, d. d., so v prvem polletju letošnjega leta ustvarile čiste prihodke v višini 58,762 milijard tolarjev oziroma 245,15 milijonov evrov, kar je za 34 odstotkov več kot v enakem obdobju lani. 28,1 odstotka vse prodaje so družbe skupine SIJ – Slovenska industrija jekla ustvarile na domačem trgu in 71,9 odstotka na tujem trgu.

Ob dobrih prodajnih rezultatih so družbe dosegle tudi odlične poslovne rezultate, saj čisti dobiček znaša 3,983 milijarde tolarjev oziroma 7 odstotkov prihodkov od prodaje, povprečna dodana vrednost na zaposlenega (povprečno število zaposlenih je znašalo v prvem polletju 2996 delavcev) pa 36.756 evrov.

Tako načrtovane, kakor tudi lanske letošne rezultate, je najbolj presegla družba Metal Ravne z dobičkom v višini 2 milijardi tolarjev in dodano vrednostjo na zaposlenega v višini 43.602 evrov. Dobri so tudi rezultati družbe ACRONI z Jesenic, ki je dosegla 1,65 milijarde tolarjev čistega dobička in dodano vrednost na zaposlenega 40.346 evrov, ter rezultati družbe Noži Ravne, ki izboljšuje svojo tržno pozicijo in rezultate, dosežene v preteklosti, in je v prvem polletju ustvarila 112 milijonov tolarjev čistega dobička.

Tako je Franca
Torkarja leta
1932 upodobil
jeseniški alpinist
in gorski
reševalec Miran
Marn, ki se je
dne 19. avgusta
1942 smrtno
ponesrečil pri
reševanju trojne
jeseniške naveze
v severni steni
Rigljice.
Nesreča je
terjala štiri
smrtne žrtve
(dva z naveze in
dva med
reševalci).

FRANC TORKAR, (1880 – 1957)

Moja »pisarija« v zadnjih (treh) številkah Novic bi prav lahko izzvenela kot – naj si sposodim Prešernov verz, pa čeprav iz drugega konteksta – »Kaj pa je tebe treba bilo«... če ob koncu tematske »razprave« ne bi namenil nekaj skromnih vrstic kaluparskemu in livarskemu (vele)mojstru Francu Torkarju, ki je bil med obdobjem svojega delovanja v KID in ŽJ strokovnjak »par excellence«. Da te besede niso iz trte izvite, pove že dejstvo, da je bil v šesterici najinovatorjev, ki jih je med Prvim kongresom livarjev Jugoslavije decembra 1952 sprejel in pogostil sam predsednik Tito ter jim ob sproščeno tovariškem vzdušju na svoj klavir zaigral celo nekaj melodij, česar so bili deležni zares redki izbranci ...

Franc Torkar izhaja iz tradicionalne železarske rodbine, ki je po doslej zbranih podatkih od pradedov do še živečih potomcev v 180 letih nanizala krepko čez pol tisočletja delovne dobe v raznih obratih od Bohinja do Jesenic. Zgodaj je ostal brez očeta, ki je kot

plavžarski mojster umrl za posledicami delovne nesreče. Kot 13-letni fantič je bil s priporočilom takratnega tehničnega ravnatelja Augusta Trappna dne 4. julija 1893 sprejet v KID. Seveda nam ni treba ugovarjati, kaj je počel od vsega začetka – kot da bi mu bila določena stroka prerokovana in usojena že ob rojstvu.

Izučil se je za livarja in postal mojster. V letih od 1901 do 1904 je v Celovcu služil vojaški rok. Imel je srečo, saj je kot izvrsten glasbenik »zavzel položaj« v vojaški godbi 17. regimenta in pridobil čin podnadrednika navzlic temu, da »je streljal« le s trobento.

Njegova izredna (vsestranska) nadarjenost in želja po širših znanjih, ki je hitro prerasla lokalne okvire in možnosti, ni ostala neopažena. Tako so ga leta 1910 poslali na Tehnološki inštitut na Dunaj, kjer je po uspešno opravljenem usposabljanju (med drugim so tečajniki varili tudi železno okrasje na stopniščih cesarskih palač) postal prvi avtogeni varilec na Kranjskem in daleč naokoli. Leta 1914 ga je ravnateljstvo KID napotilo še na triletno izobraževanje in strokovno usposabljanje v Plzen, kjer je v tovarnah koncerna Škoda med drugim pridobil tudi specialna znanja s področja livarstva za vojno industrijo in ladjedelništvo.

Po vrnitvi s Češke je naletel na krizo v železarni. Proizvodnja je zaradi že znanih vzrokov preteče usihala in morda je KID prav po njegovi zaslugi preživel naslednje desetletje. Upravo je namreč uspel prepričati, da so začeli ulivati jeklene cerkvene zvonove. In ker so bili to izdelki z razmeroma visoko dodano vrednostjo, kljub začetnim težavam uspeh ni izostal. Ob tem je morda najpomembnejše dejstvo, da je bil Torkar svojevrsten genij tako na livarskem kakor tudi na glasbenem področju, kar je pri zvonarstvu še kako pomembno. Kako je prišel do rešitev, ki so prinesle zavdanja vredne rezultate, pa je skrivnost, ki jo je najverjetneje odnesel s seboj ...

MINISTARSTVO TEŠKE INDUSTRIJE FNRJ
GENERALNA DIREKCIJA
CRNE METALURGIJE

Odeljenje: Proizvodno
Pozovite se na znak i broj

Znak: 211/Ing.Ch/SJ
Broj: 20754

PREDMET: Livački stručnjak za Smederevo.

Železara Smederevo treba jednog livačkog majstora za pregled rada u livnici čeličnog liva. Pošto je za davanje uputstava za čelični liv najpogodniji Torkar Franc, to nas izvestite da li se je imenovani vratio iz Guštanja, da bi ga mogli uputiti u Smederevo na 10 - 14 dana.

Ovo je zahtevala komisija državne kontrole FNRJ prilikom obilaska Železare Smederevo.

Dostavljeno: S.F. - S.N!
1 x naslov, 1 x Smederevo,
1 x mapa 211, 1 x arhiva.

Telefoni: 30-386
30-387

Generelni direktor
Telefon: 29-061

Telegram adresa:
ZELEZO BEOGRAD

Tek. račun br. 7390.210
Nar. banka FNRJ
Filijala 103, Beograd

Beograd, 25. jula 1949
CRNOGORSKA 7

ŽELEZARA JESENICE

JESENICE na Gor.

Per. št. 971/49
8134

29. JULI

Val broj i znak od

»Povpraševanje po Torkarju« je bilo več let po drugi svetovni vojni utečena praksa GDCM YU.

Kljub temu, da je svoje zelo bogato z naravnim talentom in izkušnjami pridobljeno znanje ves čas prenašal na mlajše sodelavce, je bil po drugi svetovni vojni še vedno nepogrešljiv mojster, delovodja, učitelj, inštruktor in svetovalec. Zaupana so mu bila velika dela, ki jih kolektiv lahko opravi le z vrhunskim in izkušenim strokovnim vodstvom. Od številnih nadvse zahtevnih del naj omenim odlitek pogonske gredi za celjsko Cinkarno in velika valjčna stojala za novozgrajeno Valjarno 2400. Tudi GDCM YU (Generalna direkcija crne metalurgije) iz Beograda ga je imela ves čas »na piki« in morda je ni livarne v naši takratni državi, ki ji v tem pogledu ne bi pomagal prebroditi različnih težav.

Ob upokojitvi leta 1949 je prejel dve odločbi. Seveda nas zanima tista druga z dne 1. septembra 1949, v kateri je zapisano, »da se Torkar Franc sprejema v službo ŽJ GDCM MTI (Ministrstva težke industrije) FLRJ kot honorarni uslužbenec, kjer bo opravljal posle delovodje v livarni pod istimi delovnimi pogoji, ki veljajo za ostale uslužbence, z mesečnim honorarjem 5200 din in odgovarjajočimi premijami...« Dne 31. julija 1952 je bil »drugič upokojen« s pripombo obratovodstva, »da bomo tov. Torkarja v gotovih slučajih potrebovali za vodenje kompliciranih del...«

Franc Torkar je bil popolnoma predan svojemu poklicu (če ne odštejemo vojaške službe) polnih 59 let. Dvakrat (1945 in 1946) je bil razglašen za udarnika, kar je bil pri njegovi starosti vsega spoštovanja vreden dosežek. Dne 24. maja 1950 je za posebne zasluge pri izgradnji socializma in domovine prejel državno odlikovanje (orden dela druge stopnje), s katerim ga je na predlog predsednika vlade FLRJ odlikoval Prezidijski ljudske skupščine FLRJ.

Žal ni dolgo užival sadov svojega plodnega dela in bogatega življenja. Za srčno kapjo je nenadoma umrl dne 16. maja 1957. V nekrologu, ki ga je objavil »Železar« v svoji 6 številki, je med drugim zapisano: »Na zadnji poti ga je spremlila množica njegovih dolgoletnih sodelavcev, prijateljev in znancev, svoje delegacije pa so poslali tudi ravenški železarji in kovinarji iz Litostroja. Ob odprtem grobu so se od njega poslovili tov. Radi v imenu sodelavcev, inž. Fettich v imenu Društva livarjev LRS in tov. Florjančič z Raven. Slovenski livarji so s smrtjo tov. Torkarja izgubili izkušenega strokovnjaka in požrtvovalnega sodelavca. Slava njegovemu spominu!«

Gospod Franc Torkar pa se ni razdajal zgolj svojemu poklicu in službi. Kot pravi svetovljan je aktivno deloval in bil nepogrešljiv še na številnih drugih področjih. Bil je član raznih društev, godbenik, planinec, gledališčnik, bil je med pobudniki in ustanovitelji muzeja na Jesenicah... A to je že druga zgodba.

Zdravko Kovačič

Viri: Arhiv Acroni, (osebni dosje Torkar Franc)

Zasebni arhiv rodbine Torkar

Železar, letnik 1957, št. 6

Geršak Stanka, njegova hči, (pripoved in zapiski)

Werkzeitung KIG – Assling, Jahrgang 6, volge 6

Dekleti

se vam bosta smehljali s fotografij, razstavljenih v jedilnici upravne stavbe ACRONI vse do prvih septembrskih dni. Avtor fotografij je Nejc Poljanec (1985), ki se je fotografskem društvu Jesenice pridružil v letu 2000.

Model in fotograf.

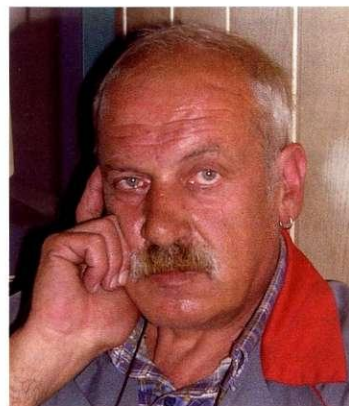
Nejc se je s fotografijo začel ukvarjati že kot petošolec na osnovni šoli Koroška Bela. Obiskoval je fotografski krožek, kjer se je izpopolnjeval pod mentorstvom gospoda Sandija Novaka in gospe Mojce Gregorič. S fotografijami motivov iz narave je že zgodaj sodeloval na raznih skupinskih razstavah. Po osnovni šoli se je vpisal na Srednjo gozdarsko in lesarsko šolo v Postojni, ki jo je lani uspešno končal, sedaj pa obiskuje Biotehniško fakulteto, smer agronomija in hortikultura. V domače Lesce prihaja le za konec tedna. Te dni najraje preživi v naravi s fotografskim aparatom čez ramo. Veliko mu pomagata starša, s strokovnimi nasveti pa mu pomaga gospod Sandi Novak. Na pobudo fotografskega društva Jesenice in Fotografske zveze Slovenije se je udeležil dveh mednarodnih fotografskih seminarjev v Nemčiji ter treh v Sloveniji na temo modne fotografije, portreta ter popotne fotografije. Med njegovimi deli lahko opazimo motive iz narave, živali, arhitektonskih detajle in brhke mladenke. Najuspešnejše leto zanj je bilo lansko, ko je prejel kar dve prvi nagradi, ter nekaj priznanj. Prvo nagrado je dobil na mednarodni bienalni FIAP razstavi za mlade v Coburgu in sicer za kolekcijo fotografij Romina 1-4. Prvo nagrado je prejel tudi na društveni razstavi za fotografijo A' mi paše. Fotografije za razstavo, ki je na ogled od 29. julija do 1. septembra 2005, so nastale na treh slikanjih. Najprej je pred objektiv v studiu stopila Romina, nato pa sta si avtor in Romina za kraj slikanja izbrala grad Kamen in žitno polje. Tudi Janja je pred objektiv stopila v studiu morda zgodba z Janjo še ni končana in nas čakajo kakšna presenečenja z narave?

Vabljeni na ogled vsak delovni dan (za zunanje obiskovalce od 13.00 do 15.30 ure)!

I.m.

Marjan Kneževič:

»Glasbi sem posvetil večino časa v življenju.«

INTERVJU

Po poklicu je elektrotehnik, v ACRONIJU je operater na peskarskem stroju v PC Predelava debele pločevine. Njegov konjiček je glasba, kjer se ponaša z več izumi in patenti. Za akustično steno je na letošnjem tekmovanju za najboljšo inovacijo Gorenjske prejel srebrno priznanje. O glasbi je napisal celo strokovno knjigo. Marjana je narava bogato obdarila s prav posebnimi sposobnostmi. Glasbo vidi v barvah, meditacija je nekaj, kar ga napolni z energijo, vidi auro in zna zdraviti. A da ne bomo vsega povedali že v uvodu, raje začnimo z vprašanji.

Z glasbo sta povezana izum, za katerega ste prejeli priznanje, ter knjiga, ki ste jo napisali.

Naj že na začetku povem, da sem popoln glasbeni samouk. Tudi kar se tiče igranja na instrumente, sem samouk. Igram na trobento, rog in flavto, vendar zase, za svojo dušo.

Knjigo »Celostno razumevanje glasbe« sem pisal štirinajst let. Napisana je kot učbenik. V njej sem predstavil popolnoma novo teorijo, saj v glasbi ni bilo odkritega nič novega že več

■ ROG

Med trobili je to glasbilo po barvi tona najlepše. Ima nežno rumeno barvo, ki jo na sredini delno ovija bela z dodatkom modre barve. Rog je instrument, ki pomirja in uravnoteži vsako glasbilo. Na žalost je to tudi najbolj neslišen instrument v orkestru. Po moji postavitvi ima prvo vlogo in slišnost, saj je v vseh postavitvah spredaj.

Vsako glasbilo ima svojo barvo.

stoletij. Vse sloni na fizikalnih zakonih. Zvok obravnava akustika in v to sem se poglobil. Da se izračunati na primer tudi volumen tona, vendar o tem v knjigi ne pišem. V njej sem dokazal, da ima vsak ton svojo barvo. Dokazano je, da so veliki glasbeniki, kot so Mozart itd. videli glasbo v barvah. To naravno danost imam tudi jaz – da vidim barve tonov. Temu pravimo, da glasbo gledaš z zaprtimi očmi oziroma, da imaš sposobnost notranjega videnja. V knjigi obravnavam tudi barve človeških glasov – tenorja, soprana, alta ter barve glasbenih instrumentov. To je bila osnova za novo postavitev simfoničnega orkestra, pevskih zborov, pihalnega orkestra. Na primer v simfoničnem orkestru sta dva angleška roga oz. horna. Po stari postavitvi se ne slišita, po moji postavitvi pa se slišita. Za laike mogoče to ni pomembno, tisti, ki se spoznajo na glasbo, pa slišijo razliko.

So vaše inovacije vezane samo na glasbeno področje?

V Iskri, kjer sem bil zaposlen preden sem prišel v Acroni, sem

Zgoraj klasična, spodaj nova postavitev kvarteta trobil.

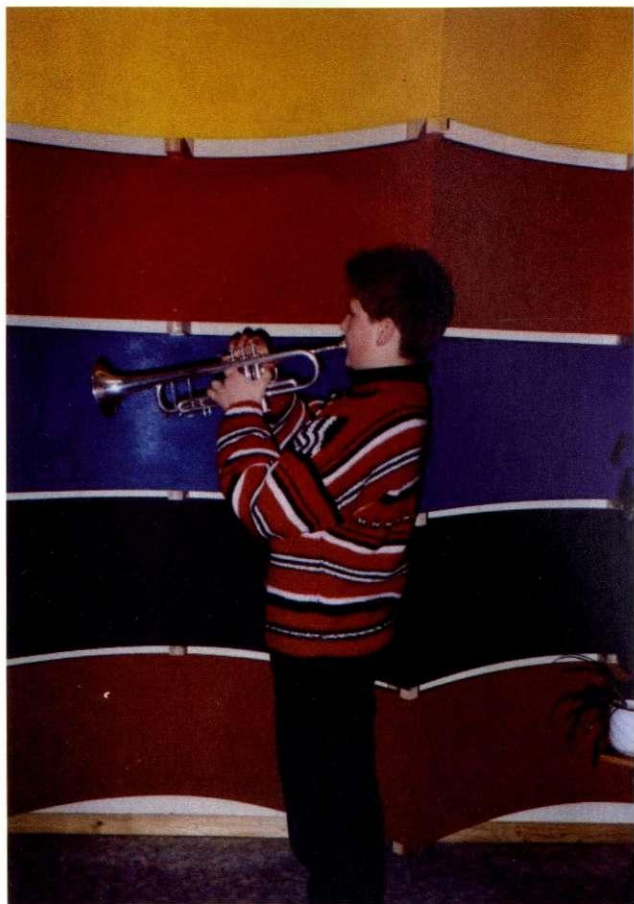

imel kar nekaj inovacij. Največ pa jih je s področja glasbe, kjer imam registrirane tri patente. Razvil sem dušilec za trobento, ki je eden najboljših na svetu in bo šel kmalu v prodajo v Chicagu v Ameriki. Tudi knjiga bo izšla v Ameriki v nakladi dvesto tisoč izvodov. Zakaj v Ameriki, me boste vprašali: Moje izkušnje so takšne, da Slovenija na splošno ne sprejema znanja. Pa tudi proizvajalcev, ki bi uporabili moje patente, je v Sloveniji malo. Zato sem patente registriral v Ameriki. Tam so bolj sprejemljivi za novosti. Če patenta nihče ne uporablja, bi na en način lahko rekli, da je brez vrednosti. Če nadaljujem s patenti, naslednji je filter zvoka. To je nekakšen vmesni člen med ustnikom in trobento, ki da tonu mehkobo. Tretja stvar je akustična stena. Z njo sem

rešil vprašanje akustike v glasbenih učilnicah, dvorinah. Z njo lahko vsakemu prostoru damo lastnosti koncertne dvorane. Steno že uporablja prof. Franci Richtar v glasbeni šoli na Jesenicah. Stena omogoča, da na primer učenci slišijo ton tak, kot dejansko je, ker ni nobenega odboja. Učenec natančno ve, kaj profesor želi in za njim lažje ponovi. Še devet patentov je, ki jih nisem registriral. Razvil sem flavto, na katero se lahko igra celih osem tonov, Nemci so razvili flavto pentatoniko, na katero se igra celih pet tonov. Tudi prijemi so na moji flauti drugačni. Lahko igraš poltone ali cele tone. V Sloveniji ni proizvajalca, ki bi to izdeloval, zato patent leži. Nekateri mi pravijo, da prehitevam čas, da sem petsto let spredaj. Izboljšal sem tudi trobento, vendar o tem ne bom več govoril. Bodo še rekli, da se hvalim.

Nam lahko opišete akustično steno, za katero ste letos prejeli srebrno priznanje?

To je narebrščena stena konkavne oblike. Visoka je tri metre, ter meter in sedemdeset centimetrov široka. Sestavljena je iz več delov, ki jih ločujejo zračne reže. Le-te odzamejo odboj. Z njo narediš katerikoli prostor akustičen.

Prvi je akustično steno preizkusil Anže Vilman učenec Glasbene šole Jesenice. Njegov profesor je Franci Richter.

Kako ste prišli do vseh teh izumov in patentov? Po poklicu ste elektrotehnik.

Glasba je matematika in fizika, je akustika, svetloba in barve. Poleg tega je moj konjiček že od mojega sedmega leta, za katerega sem porabil večino prostega časa. Sam sem se marsičesa naučil iz literature, saj sta matematika in fizika zelo široka pojma.

Omenili ste, da ste se že s sedmimi leti začeli ukvarjati z glasbo.

Moj prvi tesnejši stik z glasbo, ki me je zaznamoval – če temu lahko tako rečem – za celo življenje, je bil pri sedmih letih. Stara mama me je peljala k maši in takrat sem prvič slišal orgle. Domov sem šel popolnoma impresioniran. Hodil sem po barvah. Orgle so igrale barve. Takrat sem spoznal, da sem drugačen. Začel sem sam sebe učiti. Ker sem imel sposobnost videnja aure, sem vedel, komu se lahko odprem in komu ne, kdo je odprt in ima čiste misli. Takšnih ljudi je malo. Zaprti ljudje ne razmišljajo o prihodnosti. Živijo od danes do jutri in so zelo ozko usmerjeni.

S svojo teorijo ste posegli na področje akademikov. Kako so jo sprejeli?

Knjigo je prebralo kar nekaj akademsko izobraženih glasbenikov, ki jih poznam, in vsi so se o njej zelo pohvalno izrazili. Poskusno jo je uporabljal profesor trobente Franci Rihtar v jeseniški glasbeni šoli. On je bil tudi moj prvi učenec. Sodelovanje z njim je bilo zelo uspešno. Njegove so zasluge, da sem prišel do profesorjev na glasbeni akademiji. Dr. Breda Oblak je poskusno predavala študentom po moji knjigi, recenzijo knjige je delal dr. Andrej Misson, ki jo je zelo pohvalil. Upam, da bo šla tako knjiga kot tudi dušilec dobro v prodajo, da se mi trud tudi finančno nekoliko povrne. Prijatelji, ki mi pri tem pomagajo, so optimistični.

In kje nabirate energijo za tako intenzivno delo?

Rad planinarim. Ko imam občutek, da bom že pregorel, grem na Stol, še raje pa na Belščico. Ta je moja gora. Tam je najlepší mir in tam čutim čisto energijo. Rad sem v naravi, nabiram gobe ter zdravilne rastline.

Predvidevam, da vam mejne vede niso tuje.

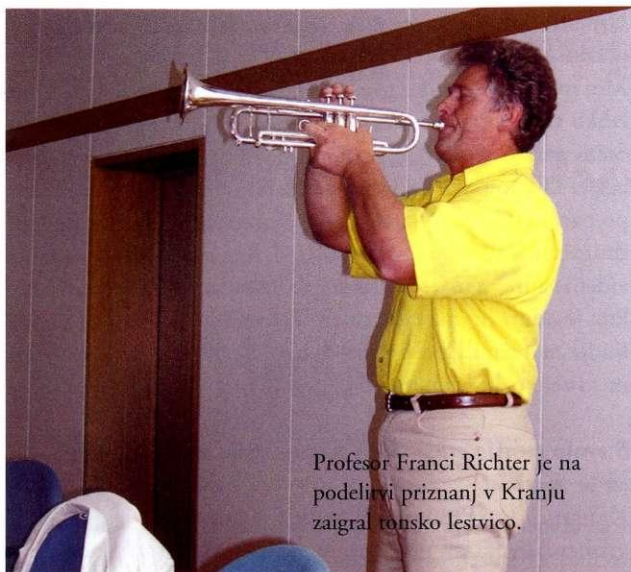
Prav imate. Svoje čase sem se ukvarjal z bioenergijo in alternativnim zdravljenjem. Slednje sem opustil. Čas za alternativno medicino bo prišel čez trideset, štirideset let, ko jo bo priznala tudi uradna medicina. Še vedno nabiram zdravilna zelišča in mešam čaje zase in za prijatelje. Vidim tudi auro človeka. To je dedno. Tudi moj mlajši sin vidi auro. Starejši bi se moral malo potruditi. To so sposobnosti, ki so dane že z rojstvom, vendar njegov čas še ni prišel. Videnje tonov v barvah, videnje aure –temu pravimo sintezija. Bach, Mozart, Paganini so videli barve. Mozart je bil gluhi. Dokazano je, da je videl barve, ko je pisal note. Sam vedno mižim, ko razmišljam. Poslušam zvoke in vidim njihove barve. Vsak tega ne razume. Trditev videnja barv pa se je že dokazala tudi v glasbeni šoli. Večina učencev prof. Richterja že vidi barvo tonov ter prepozna nepravilno zaigrane tone. To želim naučiti tudi druge. No počasi bo šlo.

Smo Slovenci dobri glasbeniki?

Imamo čudovit potencial, ki ga je treba spodbujati. Čeprav smo majhni, smo zelo močni na vseh področjih glasbe. Reklo, da so trije Slovenci pevski zbor, preprosto drži.

Načrti?

Najprej na dopust s prijateljico nekam južno od Zadra, septembra pa bo že čas, da se preko spleta povežem z

Profesor Franci Richter je na podelitvi priznanj v Kranju zaigral tonsko lestvico.

Ameriko in ugotovim, kako potekajo aktivnosti za izdajo knjige. V pripravi imam tudi drugo knjigo »Vpliv narečja na ljudsko glasbo«. Začel sem z narečji in barvo glasov v pogovornem jeziku ter pravimi ljudskimi pesmimi, značilnimi za določeno področje (jaz temu rečem, da jih pojejo samo domorodci). Nadaljeval bom z notnim zapisom glasov in opisi barv moškega in ženskega glasu. Upam, da bo v roku dveh ali treh let dokončana. To bo edinstveno delo, saj tega ni še nihče raziskoval. Delam tudi osnutek učbenika za drugo knjigo. Pa še nekaj nameravam. Narisati glasbo na platno. Kaj bo na sliki, pa naj bo zaenkrat skrivnost. Zelo popularna slovenska je – od Avsenikov. Zdaj sem že toliko povedal, da gotovo že vsi vedo, da gre za Golico. Ustvarjam jo že nekaj let, imam tudi že barve, okvir in platno. Sedaj čakam da dozori, ker jo vidim vsakič drugače, odvisno od razpoloženja.

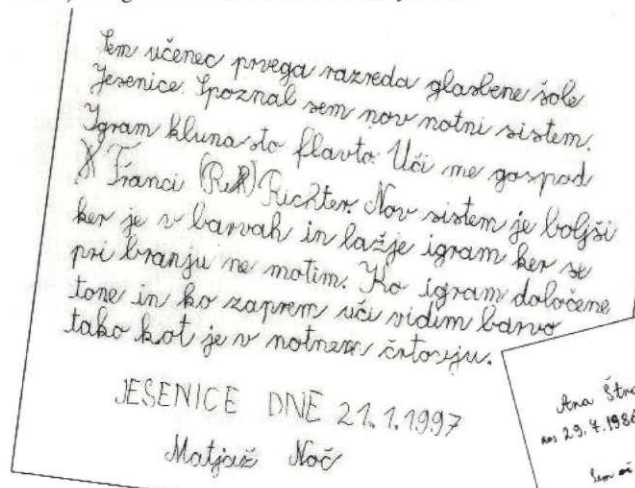
Naj zaključiva z nagrado, ki ste jo prejeli od območne GZS za Gorenjsko. Vas je presenetila?

Zelo. Zelo sem vesel in ponosen.

In če sva zaključila bom še jaz izrabil priložnost. Zahvaliti se želim vodstvu ACRONIJA, še posebej dr. Ažmanu, ki so mojo idejo podprli tudi finančno in tako pripomogli, da je knjiga zagledala luč sveta.

LM

Mnenje enega od učencev Glasbene šole Jesenice.

»Zomerfrišlerje, pauabljene u Barouška ves!«.... ali v prevodu iz kranjskogorščine: »Letoviščarji/turisti, vabljeni v Kranjsko Goro!«

Muzejsko razstavo z nekoliko nenavadnim, a primernim naslovom smo pripravili v kranjskogorski enoti Gornjesavskega muzeja Jesenice ob stoletnici ustanovitve Turističnega društva Kranjska Gora. Javnosti je bila prvič predstavljena v galerijskem prostoru Liznjekove domačije v Kranjski Gori in je bila na ogled od 17. decembra 2004 do 27. februarja 2005.

Avtorja razstave sva zgodovinar dr. Janez Mlinar in kustodinja Gornjesavskega muzeja Elizabeta Gradnik.

Hotel Razor, zgrajen leta 1902 je bil prvi hotel v Kranjski Gori.

Pri postavitvi razstave se nisva želela omejevati le na zgodovino Turističnega društva Kranjska Gora, ampak sva skušala prikazati razvoj turizma na kranjskogorskem območju od čisto prvih začetkov do danes. Za začetnike namreč lahko štejemo že romarje na Sv. Višarje, ki so se na poti ustavljali tudi v Kranjski Gori; obstaja zapis, v katerem kranjskogorska ključarja že leta 1661 škofu Buchheimu hvalita nekdanjega župnika Andreja Šinkovca, ki je znal s prijaznimi besedami od romarjev izvabiti prenekateri dar. V 18. stoletju Zgornjesavsko dolino oziroma Kranjsko Goro v Slavi vojvodine Kranjske predstavi Janez Vajkard Valvasor. Opisovalcem sledijo popotniki in avanturisti z raziskovalno žilico (npr. britanski raziskovalec Humphrey Davy). Bolj množičnemu obisku turistov pa se je Zgornjesavska dolina lahko odprla šele po dograditvi gorenjske železnice v

SKIJAŠKA ŠKOLA

ING. JANŠA

PRVI SAVEZNI I AUSTRIJSKI
DRŽ. ISP. SMUŠKI UČITELJ

KRANJSKA GORA / HOTEL ERIKA

Prva stalna šola u državi
Sezona: Decembar — Mart
Alpinski turni tečajevi Mart-April

letu 1870. Razvoj Kranjske Gore so poleg tega omogočile tudi spremenjene navade ljudi, ki so začeli odkrivati vlogo in pomen prostega časa. Potovanja si sedaj niso lahko privoščili le premožni, ampak tudi tisti, ki so imeli nekoliko manj pod palcem.

V začetku 20. stoletja se je vse bolj kazala potreba po organizirani skrbi za turizem. Na pobudo okrajnega zdravnika Josipa Tičarja so Kranjskogorci 4. junija 1904 ustanovili Letoviško društvo Kranjska Gora, predhodnika današnjega Turističnega društva. Zgradili so sprehajalne poti, na njih uredili počivališča, s petrolejskimi cestnimi svetilkami poskrbeli za javno razsvetljavo, zgradili teniško igrišče, kopališče — in skrbeli za lepši zunanji videz kraja.

Eden najpomembnejših dejavnikov pri razvoju turizma v alpskih deželah je bilo vedno tudi planinstvo in z njim povezane dejavnosti. Kranjska dežela vlada je že leta 1865 naročila okrajnim glavarstvom in občinam, naj poskrbijo za domače gorske vodnike. Slednji so si tako pomagali do dodatnega zaslužka.

Vzporedno z večanjem števila gostov so se razvijale tudi prenočitvene možnosti. Pred I. svetovno vojno sta v Kranjski Gori goste sprejemala dva hotela, Razor in Slavec, ter gostilni Košir in Pri Hribarju. V tridesetih letih 20. stoletja, ko je tukajšnji turizem doživel največji razcvet, so se jim pridružili še drugi hoteli, družinski penzioni in gostilne. Popularni so postajali tudi zimski športi, kar je Kranjski Gori odprlo nove priložnosti; leta 1924 so zgradili prvo smučarsko skakalnico, ustanavljali so prve smučarske šole. V šestdesetih letih prejšnjega stoletja je zimski turizem doživel pravi razcvet, razmerje med zimskimi in letnimi gosti se je postopoma izenačevalo in v začetku osemdesetih let je število zimskih gostov prvič preseglo število poletnih. Kranjska Gora je postala sinonim za mondeno zimsko letovišče. Zgrajenih je bilo več modernih hotelov, povečali so število žižnic.

Takšne so bile vozovnice za vlak.

marmorno ploščo in ogledalom, porcelanastim lavorjem, vrčem, vezanimi brisačami itd ter preprosta, pločevinasta boštiš-umivalna miza).

V spremni zloženki je dr. Janez Mlinar med drugim zapisal: »Ljudje hrepenimo po skritih kottiških sveta, kjer bi lahko spočili svoje telo in za hip upočasnili korak. Hočemo doživeti spremembo, hrepenimo po novih doživetjih, na lastne oči hočemo videti najvišje, najlepše ter najbolj nenavadne stvaritve narave in človeka. Iz tega hrepenenja se je razvil turizem, ki danes mnogim, ne samo v Zgornjesavski dolini, reže bolj ali manj debel kos kruha.«

Elizabeta Gradnik

ZAČETEK HOKEJSKE SEZONE SREDI VROČEGA AVGUSTA

Spomini na eno najlepših in najuspešnejših sezon so pri večini navijačev še zelo sveži. Tisti, ki pa hokej spremljate bolj obrobno, se verjetno na led spomnite le, ko v teh vročih dneh potrebujete hladno pijačo. V tem trenutku tudi večina igralcev lovi zadnje dopustniške dneve. V vodstvu kluba pa po končani sezoni pravega odmora skorajda ni bilo. Za klub je bila najpomembnejša odločitev posloводства ACRONIJA, da ACRONI še naprej ostaja glavni pokrovitelj kluba. To pa pomeni tudi obvezo kluba, da poizkuša ponoviti uspehe iz pretekle sezone. Seveda se vsi zavedamo, da bo to zelo težka naloga. Vendar pa je program za sezono 2005/2006, s katerim je bil že tudi seznanjen prof. dr. Vasilij Prešern, dovolj ambiciozen in zahteven. Jeseniški hokej bo v januarju 2006 praznoval 60 let organiziranega delovanja, zato bo ob tekmovalnem programu potrebno svečano obeležiti tudi to obletnico.

Po programu se bo ekipa zbrala na skupnih treningih 1. avgusta. Trener Roman Pristov in strokovni svetovalec Franta Viborny sta pripravila program treningov, ki bodo v prvih petih dnevih potekali dvakrat dnevno v telovadnici in na zunanjih igriščih. Ker je drsališče v teh dneh že pripravljeno za Evropski cup umetnostnih drsalcev, bodo jeseniški hokejisti že od osmega avgusta dalje suhim treningom lahko dodali še treninge na ledu. Prvič naj bi se domačim gledalcem predstavili 16. ali 17. avgusta, ko naj bi Podmežaklo

gostoval Medveščak (kot je običaj, naj bi bil za prvo tekmo sezone vstop prost). Nato ekipa odhaja (21. avgusta) na krajšo turnejo na Češko, kjer bodo odigrane tudi tri prijateljske tekme. Po vrnitvi čaka ekipo le slab dan počitka in že se bodo 27. in 28. avgusta pomerili na tradicionalni blejski poletni ligi z ekipo Olimpije in verjetno VSV iz Beljaka.

Od 6. do 19. septembra bodo tekme HIT – Casino pokala, v katerem bodo poleg naše ekipe nastopale ekipe KAC Celovec, VSV Beljak in Olimpija. Tekmovanje je dvokrožno.

Že 24. septembra pa se začne tekmovalno letošnji Mednarodni ligi, ki je močnejša še za eno madžarsko ekipo. To tekmovalno leto, v katerem bomo naslov prvaka, bo rdeča nit sezone vse do konca januarja.

Zelo veliko priznanje mednarodne hokejske zveze IIHF pa je dobil naš klub, ko mu je IIHF podelila organizacijo polfinala letošnjega Kontinentalnega pokala. Od 18. do 21. novembra se bo ekipa ACRONIJA poizkušala v boju s tremi zmagovalci četrtfinalnih skupin (prav gotovo bodo to izjemno močne ekipe, saj letos v tem pokalu nastopajo le državni prvaki). Morda bomo prvič v zgodovini slovenskega hokeja nastopili celo v finalu tega izjemno močnega tekmovalnega leta.

Seveda pa bo potrebno veliko pozornosti posvetiti tudi domačemu prvenstvu in boju za peto slovensko zvezdico.

V tem trenutku vam žal še ne morem sporočiti letošnje postave naše ekipe. Prizadevamo si obdržati jedro lanske ekipe, toda po zadnjem dogovoru v ligi NHL, bo kar nekaj fantov dobilo priložnost za pogodbe v tujini. Več okrog odhodov bo znano do sredine avgusta, upamo pa, da bo večina igralcev ostala.

Vsekakor nas čaka obilo dela, sezona bo težka in zelo zanimiva. Od tega, kakšno ekipo nam bo uspelo sestaviti, pa bo odvisna tudi cena letnih vstopnic, ki jih bomo začeli prodajati po 16. avgustu.

Brane Jeršin

Nekaj namigov za aktivne počitnice na Jesenicah

Morda se včasih vprašate, kaj bi počeli v prostih poletnih uricah. Organizirane rekreacije je poleti sicer manj, kot v drugih obdobjih, vendar pa se še vseeno najde nekaj možnosti. Zato nekaj namigov: Kopalnišče Ukova je odprto vsak dan od 10 do 18 ure.

- Ob ponedeljkih so že tradicionalni županovi dnevi, ko je kopalnišče brezplačno na voljo vsem mladim od 10. do 18. leta starosti.

- Tisti, ki nočete poležavati ves dan na soncu, se lahko odločite za rekreacijsko plavanje vsak delovni dan od 9. do 11 ure dopoldne ali pa v večernem času ob ponedeljkih, sredi in petkih od 20. do 21.30 ure.

- V kopalnišču se ob četrkih v organizaciji Mladinskega centra Jesenice dogajajo različne aktivnosti za najmlajše.

V športnem parku Podmežaklo je za igranje košarke ali malega nogometa namenjeno na novo urejeno igrišče, ki je v času, ko ni treningov klubov, namenjeno vsem rekreacije željnim občanom. Športna zveza Jesenice bo v prvem tednu avgusta pripravila že tretje aktivne počitnice za otroke od sedmega do dvanajstega leta starosti. Aktivnosti potekajo od osmih zjutraj do petih popoldne od ponedeljka do petka. Otroci doživljajo različne športne aktivnosti, gredo na planinski izlet in kolesarjenje, skratka pestro dogajanje pod vodstvom vodnikov. Informacije lahko dobite na telefon 041 676 554. Ljubitelji skokov v vodo pa že sedaj vabimo na Pokal Jesenic, ki bo v soboto, 27. avgusta, v kopalnišču Ukova z začetkom ob 15.30, na njem pa bodo nastopili odlični slovenski skakalci.

Brane Jeršin

anketa

Nekaj namigov, kako preživeti dopustniške dni, ste lahko prebrali v tokratnih Novicah, še kakšno idejo pa mogoče dobite pri naših sodelavcih, ki so nam zaupali, kako bodo preživeli, oziroma so preživeli dopustniške dni. V uredništvu vam želimo, da bi se imeli čim bolj lepo – za kar boste seveda morali poskrbeti tudi sami, ter da bi se spočiti in zdravi vrnili na delo

Janez Robič

Na Lošnju bom preživel dopust. Še pet »šihtov«, pa gremo!

Mehmed Smajić

Domov bom šel za dva tedna. Dopust bo bolj delaven, ker gradim hišo.

David Čehajić

S punco in prijatelji bom šel malo na morje, malo v hribe. Kar zabavno bo.

Petar Jurić

Obiskal bom domače v Vojvodini. Že leto in pol jih nisem videl.

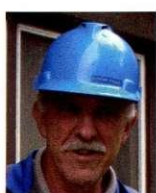
Radoslav Sedlarević

Z družino bom dopust preživel v Medolinu. Kopali se bomo in uživali ob morju.

Dejan Dabić

S kolegi gremo v Črno goro, v Budvo. Kaj bomo počeli? Vsega po malem.

Franc Pintar

Letošnji dopust bomo porabili za kmečka opravila, kot je drvarjenje in podobno. Čas pa se bo našel tudi za obisk kakšne veselice.

Mitja Branc

Dopust bom prihranil za jesen, ko bomo šli s prijatelji v hribe. Kakšen teden bomo na Kredarici.

Jure Stevanović

Tako kot večina zaposlenih bom tudi jaz odšel na morje. Za en teden grem v Bolgarijo, par dni na Pag in mogoče še za kakšen konec tedna v Bohinj, za rekreacijo pa še kakšen kolesarski izlet.

Marko Čufar

Mogoče bom za kakšen dan skočil na morje, daljšega dopusta pa za letošnje poletje ne načrtujem.

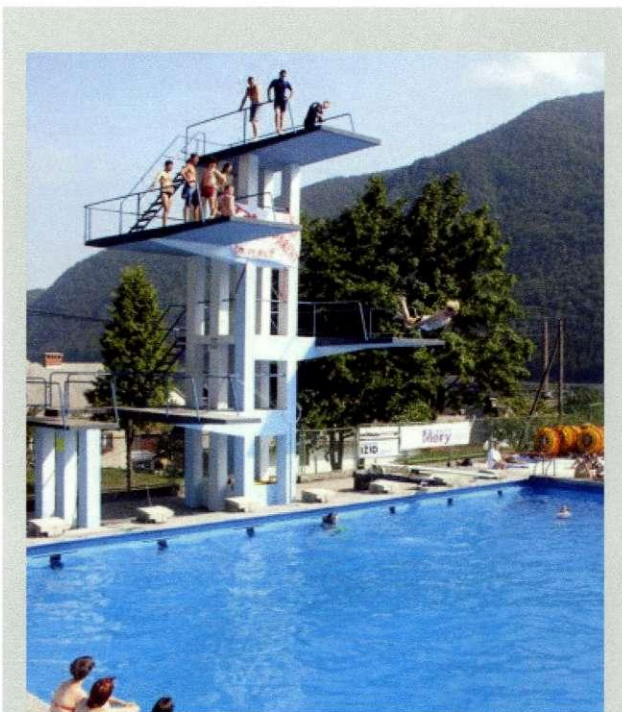
Milenko Kuzmić

Za en teden bomo šli na morje, en teden pa na Hrvaško – z družino seveda.

Urška Petrić

Rada hodim v hribe. S prijateljico se bova odpravili za par dni v Dolomite na kakšen trekking.

I.m.

Zaposleni iz ACRONIJA vabljeni na rekreacijsko plavanje na bazen Ukova.

Brezplačne karte lahko dobite na sedežu svobodnega sindikata.

Uprava družbe ACRONI

ŽELEZARJI NA AVSTRIJSKEM KOROŠKEM

Dolina Sele.

Gorska dolina, po kateri so razpršene Sele, leži jugovzhodno od Borovelj na avstrijskem Koroškem. Sele so bile očitno že od nekdaj odročna dolina, kajti na jugu je zapora skalni greben Košuta, na severu pa se proti njim spuščajo pobočja Obirja, Setič in Grlovca. Sama dolina, ki se razprostira na površini 15 km² je ena najbolj očarljivih koroških pokrajin. V soboto, 18. junija, je gostila pohodnike – slovenske železarje.

Proti vrhu.

Vsa lepota pride do izraza posebno spomladi, ko dolino prekrivajo pisani cvetoči travniki, samotne kmetije pa so obdane s cvetočim sadjem. Središče območja so Sele Fara 951 m nad morjem, kjer je tudi občinski urad, ljudska šola ter stara in nova cerkev. Posebno stara cerkev se lepo zлива s pokrajino. Omeniti je treba še potok Hmeliška Borovnica, ki se prebija skozi sotesko Verače, pod katero je tudi zajezen. Umetno jezero vabi goste na kopanje in nudi izvrstne pogoje prijateljem surfanja, ribolova in potapljanja. Na potok Hmeliška Borovnica se nanaša tudi pravica prebivalcev teh krajev, ki je zapisana od leta 1637, da smejo v potoku svobodno ribariti. Posebna zanimivost Sel je tudi, da ima vsaka domačija hišno drevo-lipo, ki daje ljudem senco in varuje kmetijo. Svoj čas so bile Sele najbolj zavedna slovenska vas, ki je ob plebiscitu oddala 97 % glasov za tedanjo Jugoslavijo.

Setiče, mogočna in lepo oblikovana gora, ki se strmo vzpenja severno nad Selami, je bila cilj 3. letošnjega železarskega pohoda v organizaciji planinskih vodnikov z Raven na Koroškem. Zbor pohodnikov je bil sredi vasi Sele Fara v soboto, 18. junija. Vreme je bilo primerno za planinarjenje, zato se nas je zbralo čez 200 ljubiteljev planin. Na pot smo krenili mimo šole in nekaj kmetij in že smo bili na gozdnem robu. Senčna pot skozi gozd nas je pripeljala do

Vodomet pod vasjo Sele Fara.

Užnikovega križa, ki stoji na Pasjem čeru na višini 1304 m. Nato gre pot v severovzhodni smeri po hrbtu proti Setičam. Po pol ure hoje dospemo do lovske kočice, ki stoji na majhni jasi s prelepim razgledom na greben Košuto. Naprej krenemo po stezi, ki vodi čez pašnik in s travo zaraslo grapo ter dosežemo vršno plešo, čez katero hodimo še pol ure do vrha. Za celotno pot do vrha smo porabili dobri dve uri prijetne hoje s čudovitimi pogledi na dolino Sel in na greben Košute. Na vrhu Setič 1922 m visoko, stoji križ z vpisno knjigo. Z vrha je zlasti zanimiv pogled na celotni greben Košute, seveda pa tudi proti severu, kjer nad dolino Drave pogled seže do morja vrhov osrednje

Na vrhu Setič.

Greben Košuta - pogled z vrha.

tem tudi kulturno raznolikost. Ljudje so nas pozdravljali v slovenskem jeziku - jeziku katerega uporabljajo tudi doma.

Kot vedno pa je vsega lepega enkrat konec in tako se je zaključil tudi ta dan, preživet v tej čudoviti dolini na avstrijskem Koroškem. Še stisk rok z domačini in ostalimi železarji ter obljuba, da se srečamo na naslednjem pohodu slovenskih železarjev, ki bo v mesecu septembru. Na koncu bi se zahvalil planinskim vodnikom z Raven na Koroškem za odlično organizacijo pohoda, še posebno pa Francu Telcerju - gonilni sili pohodov slovenskih železarjev.

Tone Kelbl

verige Alp. Po krajšem počitku in malici smo se vrnili v dolino na izhodiščno mesto v vasi Sele Fara. Zaključek pohoda je bil v gostišču Malle, kjer smo si najprej privoščili hladno pijačo, ki nam je potešila žejo. Organizatorji pa so nas pogostili tudi z golažem, za spomin pa je vsak pohodnik dobil majico, ki ga bo spominjala na lepo preživet planinski dan na avstrijskem Koroškem. To pa še ni bilo vse. Poskrbljeno je bilo tudi za ples in nenadoma je izginila tudi vsa utrujenost od osvojenega vrha. Nekateri se kar niso mogli naplesati, spet drugi pa so si ogledali znamenitosti te doline in spoznali prijaznost domačinov. Dolina Sele združuje dve jezikovni kulturi in s

Zaključek pohoda.

Navodila za branje nasvetov in receptov z razlago

Humoreska

Najpogostejša in hkrati največja napaka, ki jo lahko stori neuk, a znanja željan bralec, je, da navodila, recepte in kar je še podobne zdravja in lepote zagotavljajoče krame, preprosto ne zna pravilno prebrati. Iz tega kaj lahko pride do velikih zapletov, ki jih vseznalski pisec dobronamernih osebnih spoznanj, nikakor ni mogel predvideti. In bolezen, ali –bognedaj- suha ali celo mastna koža ali kaj podobnega, je tu.

Da se bi v prihodnjem letu znali ustrezno ravhati in bi zdravi in lepi dočakali prelom tisočletij, vam je podpisani avtor pripravil nekaj najbolj osnovnih nasvetov o branju nasvetov in razlag o razlaganju razlag. Besede in dejstva niso vedno takšna, kot izgledajo na prvi pogled.

Da boste "in" tudi, kadar ste v "outu", morate obvezno vedeti, da vsi nasveti absolutno držijo do zadnje pikice, zato se morate pri branju zavedati naslednjih temeljnih resnic

1. Vse je preprosto.
2. Nič ni tako preprosto, kot izgleda na prvi pogled.
3. Če se vam zdi preprosto, preberite še enkrat.
4. Česar ne razumete pri prvem branju, ne boste razumeli niti po premisleku.
5. Premislite, če ste dobro premislili.
6. Upoštevajte primarni, sekundarni in terciarni pomen (slednji je najbolj uporaben za terce).
7. Če navodila ne razumete, se ne sekirajte – tudi avtor ni vedel, o čem piše.

Da pričujoča navodila ne bi ostala zgolj v sferi visoke teorije, vam je avtor pripravil tudi nekaj razlag nekaterih zapletenih navodil iz 98 nasvetov za zdravo življenje.

2. nasvet: Žajbljev čaj zmanjšuje potenje. 1. razlaga: Če nimate na razpolago žajblja, se kar se da izogibajte dela in boste dosegli enak učinek.
4. nasvet: Ne pijte preveč kave; kofein lahko povzroči izpadanje las. 2. razlaga: Če so vam inkriminirani izrastki že izpadli, brez skrbi lahko pijete neomejene količine kave.
7. nasvet: Zeleni krompir je strupen. 3. razlaga: Z njim postrezite le ljudem, ki jih ne marate (npr. tašči ali v skrajnih primerih ženi itd.).
10. nasvet: Vitamin B6 je učinkovit pri bolečinah v rokah in zapestju. 4. razlaga: Če omenjenega vitamina nimate ravno pri roki (ali zapestju), se na roke vrzite z višine dveh metrov. Bolečine so zagotovljene.
12. nasvet: Šest brazilskih orehov na dan, pa ne boste utrujeni, ampak nasmejani. 5. razlaga: Šest velikih konjakov vam zagotavlja enak učinek, ki se bo v vaše neizmerno zadovoljstvo in dokajšnjo mero kesanja podaljšal v naslednji dan.

16. nasvet: Marelice in korenje so največji borci proti rakavim obolenjem. 6. razlaga: Za prevencijo pred rakavim obolenjem je torej najbolje, da noči prespite pod marelicami, posteljete pa si s korenjem.

21. nasvet: Šest do osem kozarcev vode na dan. 7. razlaga: Najbolje, da jih spijete pred spanjem in noč boste uspešno razdelili na več podenot in se tako dva do trikrat bolj naspali, kot se bi sicer.

22. nasvet: Vsak dan se čemu od srca nasmejte. 8. razlaga: Najbolje komu, ki je močnejši od vas in vas ne mara.

25. nasvet: Če hočete mir, si zamašite ušesa. 9. razlaga: Predlagam vroč, raztopljen vosek. Dobro zalije in dosegli boste trajen učinek, zato vam mašenja ne bo treba dnevno ponavljati.

29. nasvet: Pozimi se razgibavajte več kot sicer. 10. razlaga: Priporočam vam predvsem plavanje v odprtih vodah in pod ledom zaledenelih jezer. In tako dalje in tako dalje.

Upam, da vam bo s pričujočimi razlagami omogočeno, da vam bo življenje bolj polno in hitreje minilo.

Tripromilec

Vir: Spletne strani

Gorenjec in njegovo dekle sta sedela v kinu in Gorenjec je grizel čokolado, ki jo je kupil pri vhodu v dvorano.

"Ali je dobra?" ga je vprasalo dekle.

"Ja, odlična je! Tudi ti bi si jo morala kupiti!"

"Ali veste, kako so na Gorenjskem izkoreninili kriminal?"

"V zaporu so uvedli najemnino!"

Gorenjec razkazuje sodelavcu pravkar zgrajeno novo hišo: kuhinjo, spalnico, dnevno in otroško sobo... Potem prideta v sobo brez stropa.

"Kaj pa je to? Zakaj pa tu ni strehe?"

"To je pa tus!"

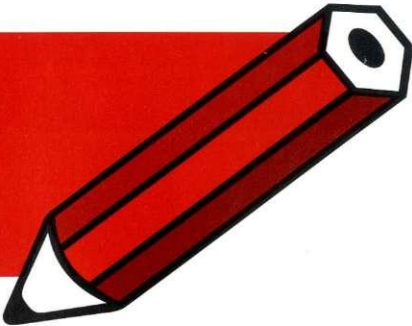
Gorenjki Lojzki je umrl mož. Lojzka je odšla v časopisno podjetje in želela oddati osmrtnico. Zaradi varčnosti je želela samo napis: "Tone mrtev!"

Uslužbenka na oglasnem oddelku jo je začudeno pogledala, nato pa ji je pojasnila: "Do pet besed je enaka cena."

"No, potem pa napišite: Tone mrtev!"

Ugodno prodam traktor!"

NAGRADNA KRIŽANKA

AVTOR: DRAGO RONNER	ŠTEVILKA OSEM	AMERIŠKI REŽISER SPIELBERG	AMERIŠKI IGRALEC DANSON	PRETEP	DVA ČEŠKA KRALJA	POKRAJINA V IRANU	HUNSKI KRALJ	LINARES JE MESTO V ŠPANJI	RASTLINA AMARANT	BAT. TOLKAČ	VRLINA, KREPOST	MALO- PRIDNEŽ	KVIRINAL JE RIMSKI GRČ	IZRASTEK NA PRSTIH	MOŠKI, KI KAJ IŠČE	ZGODBA, POVEST
PRIPRAVA NA JAHALNIH ŠKORNJIH								LESENA POSODA Z UŠESOMA					MESTO V SRBLJI MAJHEN VAR			
SALOVEC, LOJEVEC								PORASLOST S ČIRI GRŠKI OTOK								
ZAČETEK MISLI																
RIMSKA 4			GAMS RIMSKI GRČ							IZDELOVAL. TORT DELOVNE URE						
ZAJEDAVEC, KLOP				POKRAJINA V VIETNAMU MESTO V ROMUNJI					OTROK SLOVENSKI SLIKAR					LITU MESTO V J. ŠPANJI		
EGIPTOVSKI POLITIK SADAT						BOJNI STRUP	DEL KMEČ. VOŽA IRSKA (PESNIŠKO)				STAROGR. GORSKA VILA	ŽIVALSKO LEPILO				
ARETE JE VRLINA	SREDIŠČE DALMACIJE	IRIDIJ LIVADA			SEKIRA ZA TESANJE ŠČUREK							ŠTEATIT JE SALOVEC	KRAVICA GOSPOD V DALMACIJI			
OBOROŽEN ČUVAJ								PEVSKI ZBOR-JOSIF BROZ				ŠTRITOF NIKO LADO BIZOVIČAR			PREHODEN PROSTOR V POSLOPJU	MOŠKI Z VELIKIMI OČMI
KONEC MISLI																
LANENO PREDIVO				AZIJSKO LJUBSTVO ČERNEJ ANICA					NABRAN TRAK VALERIJ ČKALOV							
PREBIVALEC ITAKE							TEŽKA VOLNENA TKANINA					ŠPRANJA				
VRIHJE OBLAČILO DUHOV- NIKOV						SAMOS JE GRŠKI OTOK	ATEK					GILAN JE VIRANU	PRITOK VISLE NA POLJSKEM			

Geslo z obarvanih polj prepišite v kupon ter pošljite do 10. septembra 2005 po interni pošti na Uredništvo Novic ali pa na naslov SŽ ACRONI, d.o.o, C. B. Kidriča 44, 4270 Jesenice. Na ovojnico pripišite "NAGRADNA KRIŽANKA". Zaposleni v ACRONIJU lahko rešitve oddate tudi v mnenjske skrinjice - brez ovojnic. Izžrebali bomo tri srečnejše, ki bodo prejeli praktične nagrade. Pri žrebanju bomo posamezniku upoštevali samo eno rešitev.

Uredništvo

NAGRADNA KRIŽANKA

priimek in ime:

naslov:

pošta:

rešitev nagradne križanke:

ŠPIKOV KOT

So mnogi si privoščili dopuste,
uživajo, kjerkoli že,
a jaz tolčem »šihte« puste.
Tako dolgo žal ne gre.

Kar nas na delu je ostalo,
bomo pljunili v dlani,
čeprav nas res je bore malo
in delamo kar vse noči.

Nekaj me vendarle tolaži.
Ko bo avgust tja h koncu šel,
bom jaz v hribih al na plaži,
na prijetnem soncu se bom grel.

Ko drugim že pošla bo sapa,
ko njihov prazen bo račun,
bo zame hrana, dobra klapa.
Lepo mi bo, res, primojdun.

A daleč je ta dan oddiha,
mi »švic« bo tekkel čez obraz,
v fabriki res vsak sopiha.
Poletje vroč je letni čas.

Vročina lenobo s sabo vleče.
Saj to se vidi vsepovsod.
Povsod leži papir in prazne vreče,
prazna sta zabojnik in pa sod.

Pločevinke od piva niso redkost,
čeravno čudno se mi zdi.
Varnostnik ve, kaj je vestnost,
alkohol pa mimo mu spolzi.

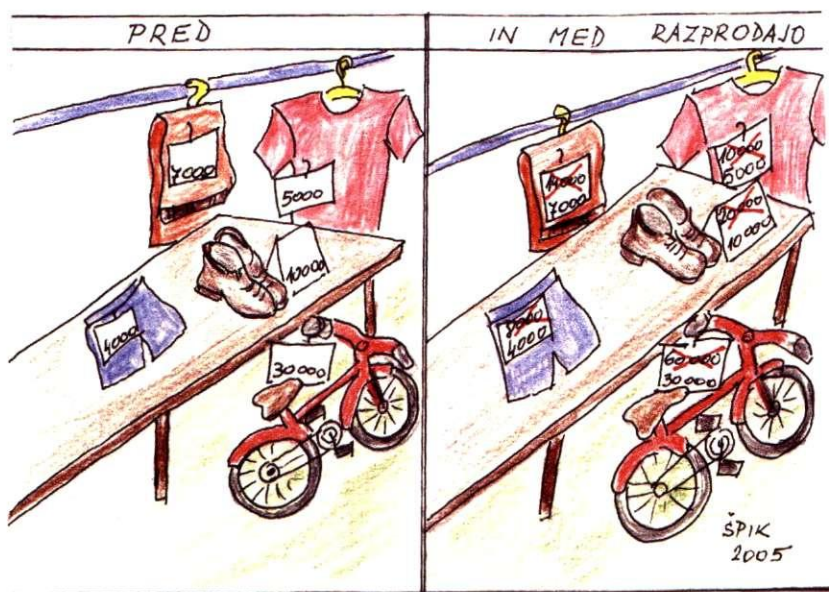
Pivo res huda ni pregreha.
Učinkovito žejo nam gasi.
Če po enem pivec neha,
pijanosti se bati ni.

Ko na dopustu sonce peče,
je kot med slabi bi se žgal.
Je kot v službi, kot se reče,
in kot v žerjavici bi stal.

Zdaj vem, zakaj dopusti so poleti.
Na »šihtu« al na plaži – ni razlik.
Povsod je vroče za znoreti.
A se privajam.

Boter Špik

SEZONSKO ZNIŽANJE

špikovi prebliski

V zakonu v prepiru vedno zmaga žena.
Kadar zmaga mož, je to zagotovo vzrok za nov prepir.

Kratika KPD menda pomeni kolektivni pogodbo.
Vendar tudi kazensko – popravni dom ali arest.

Imam poletni lagodje, kar pomeni, da sem len, ker je pač poletje.
Len sem tudi jeseni, ker je žalosten letni čas,
pozimi me zebe, pomladi me daje pomladanska utrujenost ...

Napake v življenju vedno plačamo drago.
Še dražje je, kadar plačujemo za tuje napake.

Imam hudo butast računalnik.
Nenehno me sprašuje, kaj sploh hočem od njega.

Po vseh trgovinah ponujajo popuste in ugodnosti.
V kuplerajih pa samo ugodnosti.

Seksualna revolucija je minila kot vsaka revolucija.
S kasnejšimi posledicami.

Bolj ko sledim navodilom, hitreje jih spreminjajo.

Kupil sem si papirnate robčke, ker se moram za marsikaj obrisati pod nosom.

ZAHVALA

Ob izgubi dragega očeta se zahvaljujem 4. izmeni EPO, VOD in Priprava vložka za izrečena sožalja in denarno pomoč.

Juro Iveljić

REŠITEV NAGRADNE KRIŽANKE IZ PREJŠNJE ŠTEVILKE

NAJBOLJ POKONČNO UMRE TISTI, KI SE OBESI.

(aforizem Evgena Juriča)

Izžrebani so bili:

1. nagrada (5.000 sit):

Roman Iskra, Tavčarjeva 8, 4270 Jesenice,

2. nagrada (4.000 sit):

Tatjana Črtalič, V. Kežarja 32b, 4270 Jesenice,

3. nagrada (3.000 sit):

Ferid Zukič, Tavčarjeva 8, 4270 Jesenice.

Nagrade boste prejeli na blagajni ACRONIJA. Odrpta je vsak dan od 8.00 do 10.00 ure. S seboj imejte osebni dokument.

Uredništvo

POLETNA NAGRADNA IGRA

Tudi letos razpisujemo natečaj za najlepšo fotografijo na temo dopustov. Pišite nam torej, pošljite fotografije, lahko tudi v elektronski obliki na naš znani naslov (Uredništvo Novic ali lmarkez@acroni.si). Če bo fotografij dovolj, bomo tudi letos v jeseni izbrali najboljše in jih razstavili, avtorje pa nagradili s praktičnimi nagradami.

Fotografije bomo zbirali do 15. septembra 2005.

Uredništvo

VELIKA NAGRADNA KRIŽANKA

Geslo z obarvanih polj prepisite v kupon ter pošljite do 10. septembra 2005 po interni pošti na Uredništvo Novic ali pa na naslov SŽ ACRONI, d.o.o, C. B. Kidriča 44, 4270 Jesenice. Na ovojnico pripišite "VELIKA NAGRADNA KRIŽANKA". Zaposleni v ACRONIJU lahko rešitve oddate tudi v mnenjske skrinjice - brez ovojnic.

Izmed prispelih rešitev jih bomo izžrebali pet. **Vseh pet bo prejelo denarne nagrade po 5.000 tolarjev.** Pri žrebanju bomo posamezniku upoštevali samo eno rešitev. Zdaj pa veselo k reševanju!

Uredništvo

VELIKA NAGRADNA KRIŽANKA

priimek in ime:

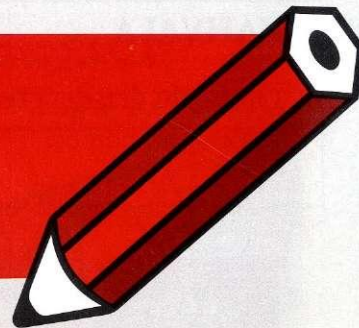
naslov:

pošta:

rešitev nagradne križanke:

velika

NAGRADNA KRIŽANKA

								AVTOR: DRAGO RONNER	PRIJETEN, UGODEN OBČUTEK	ZAPRT BALKON V NAD- STROPJU	MISEL	HIMALAJSK A KOZA	OČESNA ŠARENICA	DRŽAVA V ZAHODNI AFRIKI	ITALIJAN. PESNICA	ITAL. FILMSKA IGRALKA (SOPHIA)
								SLOVENSKI IGRALEC ANDREJ								
								ŠPANSKI OSVAJALEC (PEDRO DE)								
								ZBIRALEC STARIN								
								INDIJSKI POLITIK ŠASTRI				PESNIK ZAJC CURRY PO NAŠE				
								PEVKA HORVAT						EDEN SLOVENSKI IGRALEC (DEMETER)		
OREIRO JE URUGVAJSK A PEVKA	KRAJ V RADGON. GORICAH	NAŠ SPRINTER	KRALJ ŠKRATOV, MOŽ TITIANJE	BALERINA STRANIČ	SREDOZEM- SKA RASTLINA	GRŠKA ČRKA	PREBIVALEC IZOLE	KRALJICA PRI ŠAHU AMER. IGRAL. (NICOLAS)					BRANE GRUBAR PEVKA REDŽEPOVA			OSKAR KOGOJ
ŽENSKA, KI IMA SMOLO										URUG. PEVKA (NATALIA) SUMERSKI BOG						
PLJUČNO OBOLENJE									PRISTAŠ ERISTIKE VRSTA OBRESTI							
GRŠKA BOGINJA ZNANOSTI						VIR TOPLOTE ZA KUHANJE						MESSINA OBŽAGANO DEBLO			REŽISER KAV ČIČ	KITARIST CLAPTON
FINSKI ATLET (LASSE)						LESKET MEMBRANA										
ITAL. PISATELJ (UMBERTO)				TELOVADNA PRVINA SL. ROKOM. (SILVANA)				SLIKAR MEŠKO KDOR KAJ NOSI					RUSKI VLADAR MORSKA RIBA			
BANTUJSKA LJUDSTVA					RAZSTAVNA PLOŠČA JEZERO INARI					POKLON				NIKELJ ŽIVEC		
IGOR SAMOBOR			BEATLE (JOHN), GR. MATI BOGOV							VODNA RASTLINA IZRAEL. POLITIK ŠARON						
OPERNA PEVKA RADOVAN							PRIPRAV. DOBA TIPALKA PRI ŽUŽELKI					ŽITNIK EDO RAŽENJ			VETER, KI PIHA PONOČI	JUŽNO- AMERIŠKA DOMAČA ŽIVAL
SVETILO IZ VOSKA						ANTON AŠKERC VRHUNEC PRI VROČINI			OBRAT ZA PREDELAVO RIŽA							
BARVILO HENA, KANA				FARMA V ZDA KRAJŠE BESEDILO					ITAL. IGRALKA MIRANDA				SKOPLJEN BIK KRAJ PRI LJUBLJANI			
ENAKA VOKALA			PENEČE SE VINO LIRSKA PESEM					SMUČI (NORDIJ- SKO)	ARHITEKT SAARINEN PISATELJ FLEMING					ČERIN PRIMOŽ TIROLSKA REKA		
VKOPA- VANJE					PRIPRAVA ZA MESENJE ROK TAMŠE							SLOV. IGRALKA (ITA) OTO LOGO				
GRAFIČNA TEHNIKA										BOLAN ČLOVEK						
LISTNATO DREVO						DEPARTMA V VZH. FRANCIJI				PEVKA GODEC						